

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Katedra politologie a sociologie

Vliv médií na rozhodování soudů v případech dopravní kriminality

Diplomová práce

Petr Klouda

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.

Září 2014

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16. 9. 2014

Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval JUDr. Mgr. Michalu Urbanovi, Ph.D. za vstřícnost, rady a také věcné připomínky k této práci, které pro mne vypracoval a následně se mnou v úředních hodinách konzultoval. Také bych rád poděkoval vedoucímu Diplomového semináře Katedry politologie a sociologie doc. JUDr. Janu Kyselovi, Ph. D. a všem účastníkům tohoto semináře za kvalitní diskusní podněty, které mi pomohly správně nasměrovat svoji pozornost.

Obsah

Úvod.....	6
1. Základní pojmy.....	8
1.1. Úvod k základním pojmům.....	8
1.2. Nezávislost a nestrannost soudů.....	8
1.3. Svoboda projevu a právo na informace.....	10
2. Případová studie	12
2.1. Případ „Lacina“	12
2.1.1. Výpověď obžalovaného	13
2.1.2. Výpověď poškozené	13
2.3. Mediální reakce na kauzu „Lacina“	18
2.4. Rozsudek.....	24
3. Srovnání případů	25
3.1. Úvod ke srovnání případů	25
3.2. Případ 1	26
3.3. Odlišnosti a podobnosti obou případů.....	27
3.4. Případ 2	29
3.5. Odlišnosti a podobnosti obou případů.....	30
3.6. Případ 3	30
3.7. Odlišnosti a podobnosti obou případů.....	31
3.8. Závěr části	32
3.9. Role videonahrávky	33
4. Případ ze Spolkové republiky Německo	34
4.1. Případ z SRN.....	35
4.2. Mediální reakce na kauzu.....	35
4.3. Odlišnosti a podobnosti s kauzou Lacina.....	37
5. Medializace případů z oblasti dopravní kriminality a její potencionální vliv	37
5.1. Úvod k části.....	37
5.2. Kauza Luboše Laciny.....	38
5.3. Vliv medializace na soudní rozhodování	41
5.4. Rozhovor se soudcem	44
5.5. Analýza odpovědi soudce	46

6. Závěr.....	48
---------------	----

Úvod

Cílem této práce je analýza konfliktu mezi ústavními principy práva veřejnosti na informace, svobodou slova a nestranností soudu a soudců, případně dalších orgánů a osob činných v trestním řízení, a to ve sporech z oblasti dopravní kriminality. V rámci dopravní kriminality se pak zaměřím na kriminalitu v dopravě automobilové. Podle dokumentů¹ Ministerstva vnitra České republiky bylo v roce 2012 v ČR registrováno celkem 4 638 372 osobních automobilů a dalších 959 724 motocyklů. Ve stejném roce také podle údajů² Policie ČR došlo k 3453 dopravním nehodám a usmrcení více než 50 osob. Z těchto dat je možné vyčíst jednak to, že je osobní automobilová doprava v ČR velmi populární, ale také že je u nás relativně vysoká nehodovost. To přirozeně vyvolává v lidech negativní emoce a také zájem o informace o příslušných dopravních nehodách. Ještě více emotivní jsou reakce v případech, kdy existuje podezření na spáchání trestného činu, a to jak úmyslného tak nedbalostního. Autor práce se na základě výše uvedených skutečností rozhodl zaměřit na kauzu L. Laciny³ (dále „kauza Lacina“) z relativně nedávné minulosti, která byla zajímavá hned z několika důvodů. Jednak byl dnes již pravomocně odsouzený pachatel zachycen přímo jednou z kamer, které sledují provoz na dálnici, a tím bylo umožněno široké veřejnosti, aby se prostřednictvím médií na jeho manévry podívala, ale také, aby tato stejná veřejnost (a vlastně i samotná média) vyřkla nad L. Lacinou verdikt ještě dlouho před tím, než soud zasedl k jednání ve věci. Na základě zjištění soudu se jednalo o situaci, kdy jeden z účastníků silničního provozu vytlačil ze silnice účastníka druhého, který byl tímto manévrem přímo ohrožen na zdraví. Luboš Lacina byl následně odsouzen za pokus o těžké ublížení na zdraví k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na pět let. Tuto kauzu a její mediální zpracování porovnáám s velmi podobným případem⁴ ze

---

¹ Ministerstvo vnitra ČR. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/centralni-registr-vozidel-865510.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

² Policie ČR. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prehled-stavu-kriminality-a-dopravni-nehodovosti-za-rok-2012.aspx>

³ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010

⁴ Rozsudek Zemského soudu v Karlsruhe ze dne 29. 7. 2004, spis. zn.: 11 Ns 40 Js 26274/03

sousední Spolkové republiky Německo, který byl také medializován, avšak u kterého nebyla k dispozici videonahrávka samotného činu. Dále vyberu některé případy z České republiky, které jsou svým charakterem velmi podobné výše zmíněným případům, a provedu porovnání. Smyslem těchto porovnání je zjistit, zda soud rozhodoval v méně medializovaných (nebo nemedializovaných) případech jinak než v kauzách, které se těšily velké pozornosti veřejnosti. Výstupem by pak mělo být zjištění, zda jsou rozdíly mezi kauzami dostatečně velké na to, aby zde byla možnost, že se skutečně vliv médií v rozhodování soudů v daných případech projevil.

Čerpám v této práci z rozličných zdrojů. Takovými zdroji jsou jednak výše zmíněné rozsudky a dále samozřejmě také odborná literatura. Pramenem však je také internetové zpravodajství, které má ukázat, že zde byla medializace dané kauzy, která byla schopná potenciálně ovlivnit nestrannost rozhodování soudu. Je nemožné se u tohoto tématu vyhnout odkazům na internetové servery ať už seriózního nebo bulvárního charakteru. Proto se může zdát počet odkazů na internetové články pro diplomovou práci poněkud vysoký. Ve všech případech však zprávy z různých internetových serverů pomáhaly formovat veřejné mínění a tím potenciálně vytvářet tlak na soudce. Je tedy jejich použití myslím ospravedlnitelné.

Práce je rozčleněna na 5 centrálních částí. V té první uvádím ústavní a zákonný základ pojmů relevantních pro tuto práci. Následuje popis hlavního případu pro tuto práci a to včetně mediální reakce. Dále porovnávám tento případ s jinými, které nebyly nijak nebo jen málo medializovány. Určitý mezinárodní prvek práci přidám v části páté, kde čtenáře seznámím s případem z Německa, který je v mnoha ohledech podobný. Následuje samotné jádro práce, tedy teoretické zamyšlení nad případným vlivem médií na soudní moc a citace z relevantní literatury. Součástí této kapitoly je také rozhovor se soudcem, který rozhodoval v případě Lacina.

Smyslem této práce v žádném případě není se zastat pachatelů trestných činů zde popsaných.

1. Základní pojmy

1.1. Úvod k základním pojmům

Cílem této kapitoly je představit čtenáři základní ústavní principy a mediální mechanismy, které hrají roli v medializaci a následném soudním rozhodování v případech dopravní kriminality. Nejprve bude rozebrána nezávislost a nestrannost soudů a soudců, poté svoboda projevu a právo na informace. Závěrem této části pak nastíním, jakým způsobem může dojít ke střetu těchto principů a jak může dle mého názoru dojít k ovlivnění soudu v jeho rozhodování.

Zvláštní částí je pak otázka sociálního aspektu celé události, tedy důvodu, proč některé případy v oblasti dopravní kriminality jsou ještě více zajímavé pro širší veřejnost, než jiné. Ta souvisí s později v práci rozebranými teoriemi medializace určitých kauz a nikoliv jiných.

1.2. Nezávislost a nestrannost soudů

Jak Ústava (čl. 82) tak Listina základních práv a svobod (čl. 36) garantují nezávislost a nestrannost soudního rozhodování. Nezávislost je přitom předpokladem nestrannosti, která nesmí být nikým ohrožována. Za nezávislost soudů lze považovat *„jejich důsledné oddělení od ostatních složek státní (veřejné) moci, ale i politického systému.“*⁵ Soud je vázán výhradně zákonem a musí rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Podle §80 odst. 2, písm. d) zákona č. 335/1991 Sb. „o soudech a soudcích“ se pak *„nesmí při výkonu své funkce nechat ovlivnit zájmy politických stran, veřejným míněním a*

---

⁵ PAVLÍČEK, Václav et al. *Ústavní právo a Státověda: II. díl: Ústavní právo České republiky, Část I., Druhé a podstatně doplněné vydání.* Praha: Linde, 2008, str. 617

sdělovacími prostředky“. Legislativce zde jednoznačně počítal s tím, že by mohla nastat situace, kdy bude soud pod tlakem médií a veřejnosti a bude cítit určitý závazek vůči těmto skupinám, rozhodnout podle jejich „společenské objednávky“. Jak je uvedeno v komentáři k Listině základních práv a svobod k otázce nestrannosti soudu, „*psychologická hlediska souvisící s principem nestrannosti spočívají v tom, aby stranám i veřejnosti nebyl dán důvod k pochybnostem o nezávislosti a nestrannosti soudů (...)*“.⁶

Prováděcí předpis k Ústavě a Listině základních práv a svobod je v případě trestního práva zákon 141/1961Sb., O trestním řízení soudním (dále „Trestní řád“). Ten v §2 odst. 2 stanoví obecně známou zásadu presumpce neviny, tedy že „*dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen.*“ Obecně lze tedy podle výše uvedených ústavních norem za porušení nestrannosti považovat situaci, kdy soud od počátku nebo v průběhu soudního řízení inklinuje k rozhodování ve prospěch jedné strany. V případě Trestního řádu pak jde o situaci, kdy jakýkoliv orgán činný v trestním řízení v jakémkoliv bodě do vydání pravomocného odsuzujícího rozsudku ve věci hledí na osobu, proti které se řízení vede, jako na osobu vinnou. Za důležité považuji slovo „hledí“, které tuto základní zásadu trestního řízení vyjímá z oblasti procesního práva a umísťuje ji do oblasti mnohem širší. Nejde jen o to, jak orgány činné v trestním řízení postupují z formálního procesního hlediska, ale obecně jak na příslušnou osobu, proti které řízení vedou, hledí – tedy jak před ní vystupují a jak se vyjadřují, ale zřejmě i o to, jak o dané osobě interně uvažují. Zde však Profesor Pavlíček uvádí, že je zde požadavek, aby orgány postupovaly vůči obviněnému nezaujatě a nestranně bez ohledu na své vnitřní přesvědčení.⁷ Otázkou tedy je, proč bylo legislativcem použito slovo „hledí“ místo slova „postupují“. Zde je třeba zmínit argumentaci Aleše Rozehnal, který označuje úvahy médií nad vinou neodsouzené osoby nejen za protiprávní, ale také za

---

⁶ PAVLÍČEK, Václav et al. *Ústava a ústavní řád České republiky, Komentář: 2. Díl – Práva a svobody, Druhé a podstatně rozšířené vydání*. Praha: Linde, 2003, str. 287

⁷ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*. Linde, 2013., str. 140

neetické a neprofesionální.⁸ Je proto otázkou, proč k nim tak často dochází, ale o tom až později v práci.

1.3. Svoboda projevu a právo na informace

Svobodu projevu a právo na informace zaručuje Článek 17 Ústavního zákona 2/1993Sb. „Listina základních práv a svobod“. Tato práva jsou právy univerzálními a jsou zařazeny pod politickými právy, protože slouží jako „prostředek k účasti na politickém životě státu.“⁹ Každý má právo vyjadřovat své názory a také svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Cenzura není přípustná. Tato práva však lze i přes jejich nezadatelnost a univerzálnost omezit zákonem a to za různými účely, mimo jiné pokud je toto omezení nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu nebo ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

Jak uvádí Profesor Pavlíček ve své publikaci, „stát musí zaručit svou činností pluralitu názorů ve sdělovacích prostředcích a možnost využití těchto práv každému, kdo se chce veřejného života účastnit (...)“¹⁰. Zároveň dodává, že existuje potřeba veřejné kontroly a ta má největší význam u „nejúčinnějších současných sdělovacích prostředků – televize a rozhlasu“.¹¹ Dovolil bych si říci, že mezi účinné sdělovací prostředky dnes patří i internet, který je však v mnoha ohledech mimo pozornost a jehož kontrola s výjimkou civilního a trestněprávního soudnictví prakticky neexistuje. Zákonné omezení sice je možné pro zabránění „rozšiřování informací, které by mohly ohrozit (...) vyšetřování trestného činu (...)“¹², avšak takové omezení je myšleno zřejmě spíše ve smyslu šíření dokumentů z vyšetřování nebo informování osob, které mají být zadrženy a podobně. Vliv médií prostřednictvím článků, které mají informovat (byť i dosti

---

⁸ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., str. 207

⁹ PAVLÍČEK, Václav et al. *Ústava a ústavní řád České republiky, Komentář: 2. Díl – Práva a svobody, Druhé a podstatně rozšířené vydání*. Praha: Linde, 2003, str. 178

¹⁰ *tamtéž*, str. 178

¹¹ *tamtéž*, str. 178

¹² *tamtéž*, str. 183

nepřesnou a zaujatou formou) obecnou veřejnost, nelze za takový vliv podle mého požadovat.

Tuto část je tedy třeba uzavřít s konstatováním, že obsah článků tohoto typu je odpovědností autora a věci jeho novinářské etiky, případně odpovědností média, pod jehož názvem autor článek publikuje (dozor by však měly vykonávat také mediální rady, jejíž členy jmenuje na návrh nezávislých sdružení poslanecká sněmovna – postup, který je často kritizován^{13 14}). To považuji v principu (za předpokladu, že systém funguje) za zcela správné, protože – jak výše vyplývá – je jasným duchem Ústavy a Listiny liberální přístup, kdy je svoboda slova preferována před ochrannými zákonnými opatřeními a omezením se přistupuje až v momentě, kdy je chráněný zájem významnější a jiná možnost jeho ochrany není. Otázkou však je právě to, zda tento přístup u nás dobře funguje a zda si u nás novináři uvědomují, jaké následky jejich články mohou přinášet a jak důležité je cítit v této oblasti odpovědnost. Řešením případů, kdy novináři vytváří (mnohdy i nechtěně) o událostech ne zcela přesný nebo přímo nepřesný obrázek, by měla podle mého názoru být autocenzura buď ze strany média (méně) nebo přímo autora.

Dalším problémem pak je, pokud média ke kauze svou vlastní dikcí přistoupí jako ke kauze zcela jasné, ale již se k ní nevrátí v případě, kdy bylo trestní stíhání/soudní řízení zastaveno.

---

¹³ Mediální rady jsou politicky ovlivnitelné, myslí si většina Čechů. In: *Prvnízpravy.cz* [online]. 18.3.2014. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.prvni-zpravy.cz/zpravy/zpravy/medialni-rady-jsou-politicky-ovlivnitelne-mysli-si-vetsina-cechu/>

¹⁴ Vysvědčení - Mediální rady. In: *Inventurademokracie.cz* [online]. 31.8.2011. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.inventurademokracie.cz/2011/08/vysvedceni-%E2%80%93mediální-rady/>

2. Případová studie

2.1. Případ „Lacina“

V následující části přiblížím čtenáři jeden velmi rozsáhle medializovaný případ z nedávné minulosti. Popis skutku bude vycházet z rozsudku ve věci ze dne 22. 11. 2010 spis. zn. 4 T 51/2010. Níže pak pro úplnost uvedu ještě výpovědi obžalovaného a poškozené, které v přípravném a prvoinstančním řízení poskytnuli.

Ve voze Škoda Superb jel dne 22. 3. 2010 v 8:14 ráno po dálnici D1 odsouzený Luboš Lacina. Na 24. kilometru dálnice dojel vůz Mazda 323, který mezitím rychlostí 120km/h předjížděl kamionovou soupravu Volvo, jedoucí v pravém pruhu. Po dokončení předjížděcího manévru Mazdy se vůz zařadil zpět do pravého pruhu. Za ním jedoucí vůz Škoda Superb zrychlil a přijel paralelně k vozu Mazda, jedoucímu v pravém pruhu. Oba vozy tak jely paralelně v příslušných pruzích. V této fázi Luboš Lacina gestikuloval a uplatňoval pohrůžky na posádku vozu Mazda 323. Následně se Luboš Lacina prudce zařadil před Mazdu 323 a to v úmyslu způsobit posádce vozu přinejmenším těžké ublížení na zdraví a škodu na majetku. Při tomto zařazovacím manévru totiž došlo ke kontaktu (dikcí rozsudku „letnému“), při kterém pravá zadní část vozu Škoda Superb kolidovala s levou přední částí vozu, přičemž následkem bylo vozidlo Mazda 323 „vymrštěno mimo těleso dálnice, kde se opakovaně převrátilo a zůstalo v poloze na střeše, přičemž došlo k bezprostřednímu ohrožení zdraví poškozených (...)“¹⁵.

---

¹⁵ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010, str. 2

2.1.1. Výpověď obžalovaného

V přípravném řízení obžalovaný tvrdil, že jeho jednání nebylo úmyslné. Údajně pouze musel kvůli vozidlu poškozené zpomalit a poté opět zrychlil a zařadil se před toto auto. Obžalovaný také popřel jakoukoliv gestikulaci na adresu druhého vozu s výjimkou případného mávnutí rukou. V hlavním líčení pak obžalovaný doplnil, že spolujezdec ve voze Mazda údajně gestikuloval na něj. Dále dodal, že za ním jedoucí vůz se již přibližoval a protože ho nechtěl zdržovat, uhnul mu. Poté ve středovém zrcátku zahlédl, jak vůz Mazda opouští silnici ve víru prachu. Žádný kontakt mezi vozidly obžalovaný údajně necítil. Následek situace vysvětloval tím, že nechal při předjíždění málo místa vozu Mazda. Toto si vysvětloval tím, že byl pod tlakem vlivem vozu za ním, který v „rychlém pruhu“ zdržoval.

2.1.2. Výpověď poškozené

Poškozená vypověděla, že při předjíždění kamionu, který jel v pravém pruhu, zahlédla ve zpětném zrcátku rychle se přibližující černé auto, které na ní bylo jejími slovy: „*v podstatě nalepené*“¹⁶. Jakmile dokončila předjížděcí manévr, vrátila se s vozem zpět do pravého pruhu. Za ní jedoucí vůz sice na chvíli zrychlil, ale jakmile se dostal paralelně k jejímu vozu, zpomalil a následně něco gestikuloval. Spolujezdec poškozené prý pak gestikuloval zpět. Poté zahlédla, jak vozidlo najíždí k jejich vozu a následně do něj naráží. Automobil se tímto manévrem stal neovladatelným a opustil dálnici.

---

¹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010, str. 7

2.1.3. Videozáznam

Výše popsanou situaci bylo možné shlédnout na nahrávce jedné z dálničních kamer. V době psaní této práce byla k dispozici například zde¹⁷. Tato nahrávka byla k dispozici již v první internetové reportáži k této věci¹⁸, která vyšla deset dní po samotné události. Nahrávku pořídil kamerový systém Ředitelství silnic a dálnic¹⁹. Nahrávka vyobrazuje vůz Škoda Superb, který se poměrně prudce řadí do vedlejšího pravého pruhu v místě velmi blízkém přední nápravě vozu Mazda 323, se kterou následně zřejmě koliduje, byť jsou vozy v této fázi nahrávky již daleko od kamery a její nízká kvalita záznamu proto neumožňuje zachytit žádné úlomky nárazníků nebo jiné jasné důkazy kontaktu obou vozů. Hlavním problémem videa však není ani tak nízká kvalita, jako spíše nízká snímkovací frekvence, která se projevuje tak, že vozidla spíše než že by se plynule pohybovala směrem vpřed, jakoby poskakují. Podle autora této práce se nejedná o stoprocentně průkazný materiál, který by potvrzoval, že ke kontaktu obou vozů došlo, byť si tento názor lze z dané nahrávky udělat. Neztrácel bych tedy úplně verzi odsouzeného, že se prudce zařadil před Mazdu, aby udělal prostor vozu za ním, který zdržoval, a že ke kontaktu nedošlo a Mazda ze silnice vyjela zřejmě vlivem její řidičky, která strhla řízení. Takové závěry ale nemohu činit já, nýbrž soudní znalec. Jedná se myslím o video, které je velmi závislé na přiloženém komentáři. V zájmu dodržení v úvodu této práce nastíněné zásady presumpce nevinny (která se podle zákona samozřejmě vztahuje pouze na orgány činné v trestním řízení, ale jejíž dodržování je podle autora práce žádoucí i ze strany širší veřejnosti), by bylo správné ponechat skutkové otázky i za existence videozáznamu na vyšetřovatelích. To se však nestalo. Neměli bychom zapomínat na to, že to, co si myslíme, že vidíme na záběrech, není vždy to, co doopravdy vidíme nebo to, co se doopravdy děje. Příkladem může být třeba kvalitní akční film, kde je dokonale vytvořena iluze násilí, přestože herci ze setu

---

¹⁷ Youtube.com. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: http://www.youtube.com/watch?v=IR31T7Ia_tg

¹⁸ IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/video-ridic-vytlacil-zenu-v-aute-z-d1-zdrzovala-ho-fbw-/krimi.aspx?c=A100401_192543_krimi_js

¹⁹ IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vytlacil-jine-auto-z-d1-ted-se-haji-dukazy-pro-jeho-tvrzeni-chybeji-p99-/krimi.aspx?c=A100416_155621_krimi_hv

odcházejí nedotčení. Samotná videonahrávka tedy není absolutním důkazem, který by vyloučil možnost, že má pravdu obhajoba, což je však bohužel přístup, který byl (viz níže) z některých pojetí médií v ČR patrný.

Na internetu se také objevila relativně dobře podložená, leč nepotvrzená teorie, že bylo s videonahrávkou před jejím uveřejněním na internetu a v televizním vysílání manipulováno. Tuto zprávu přinesl server dfens.cz.com.²⁰ Ten tvrdil, že měla být zrychlena závěrečná část nahrávky (moment havárie vozidel). Série článků na toto téma na výše zmíněném serveru obsahuje i jiná tvrzení, zpochybňující nestrannost soudu a profesionalitu přístupu médií, ale ne všechna tvrzení v nich jsou podložena odkazy na zdroje. V této práci jsem se rozhodl některé zdroje z této stránky použít, ale je třeba brát ohled na již zmíněnou skutečnost, že nelze zcela doložit jejich pravost a jsou tedy spíše pro doplnění. Netvoří páteř této práce. Na odkazu výše lze shlédnout nahrávku celého incidentu v údajně neupravené podobě, což opět snižuje jednoznačnost záznamu a činí závěry obtížnějšími. Pokud je tvrzení o úpravě nahrávky pravdivé (což se podle výše uvedeného zdroje zdá být), tak je pravděpodobné, že úpravu provedla sama média ve snaze zlepšit viditelnost incidentu pro běžného diváka u televizní obrazovky a přidat incidentu na dramatickosti. Verzi, že by za úpravou stálo samo Ředitelství silnic a dálnic nebo orgány činné v trestním řízení považuji za krajně nepravděpodobnou. Pokud je pravdou, že bylo s nahrávkou incidentu nějak manipulováno, je asi rozumné usuzovat, že měl soud pro své rozhodování k dispozici nahrávku správnou a nikoliv upravenou.

---

²⁰ Dfens.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://www.dfens.cz.com/view.php?cisloclanku=2011012306>

²¹ Dfens.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://www.dfens.cz.com/view.php?cisloclanku=2011012401>

2.2. Zhodnocení případu

Samozřejmě mi nepřísluší plně posuzovat, zda se čin opravdu stal tak, jak se popisuje v odůvodnění rozsudku nebo jinak. Můj osobní názor je, že se Lacina před řidičku Mazdy prudce zařadil, došlo k letmému kontaktu mezi vozy, avšak řidička Mazdy (v rozporu se zásadami řízení motorového vozidla) prudce strhla řízení (pravděpodobně v úleku) a vozidlo tím nasměrovala mimo těleso dálnice sama (buť v reakci na chování Laciny). Domnívám se tedy, že nehodu Lacina zavinil a měl by za ní odpovídat, avšak reakce řidičky byla nepřiměřená a k následkům manévru Laciny přispěla.

Zároveň je však můj popis událostí zřejmě postaven na menším množství informací, než měl k dispozici soud a je ho proto třeba chápat v tomto kontextu. U skutečného rozsudku v tomto případě je však nemožné nevidět minimálně pár nesrovnalostí. Výše naznačená nejistota ohledně posunků na adresu posádky Mazdy ze strany Laciny (na kterých byl – jak uvádím níže - postaven údajný úmysl Laciny vůz ze silnice vytlačit) je tou první. Druhou je pak samotný manévr, co měl znamenat a jak vlastně proběhl. Ve znaleckém posudku od Doc. Ing. Aleše Vémoly, Ph.D. údajně²² stojí, že se mezi vozy jednalo o „*letmý střet s nízkou energetickou hodnotou*“, (pozn.: samotný dokument jsem neměl k dispozici, takže je potřeba vycházet z odkazu na jednom internetovém serveru; s tímto vědomím bych k tomuto tvrzení přistupoval) čemuž odpovídají i ve výše zmíněném článku publikované obrázky. Vůz byl podle posudku údajně poškozen „*rýhami*“²³. S tím souvisí i tvrzení v odůvodnění rozsudku, které uvádí, že „*[Lacina] úmyslně (...) vytvořil v levém pruhu náhlou překážku, na kterou nemohla [řidička Mazdy] reagovat, přičemž došlo zadní částí jeho vozidla k letmému střetu s vozidlem poškozené v místech předního kola, v důsledku čehož bylo vozidlo poškozené vymrštno mimo těleso dálnice*“²⁴.

---

²² Dfens.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://www.dfens-cz.com/view.php?cislocclanku=2011050801>

²³ Dfens.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: http://www.dfens-cz.com/images/2011/lacina_superb_z_posudku.jpg

²⁴ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010, str. 2

Rozsudek tedy v této klíčové větě ani neuvádí v médiích tolik propíraný pojem „vytlačení ze silnice“, ale pojem „vytvoření překážky, které vede k letmému kontaktu“. To podle mého názoru působí jako by ani po zhlédnutí videonahrávky a zpracování znaleckých posudků nebylo zcela jasné, zda vlastně Lacina vůz vytlačil, nebo ho z dálnice vyvedlo prudké strhnutí řízení řidičky ve snaze se vyhnout kolizi (tedy vlastně to, v čem spočíval střet výpovědí mezi obžalovaným a poškozenými). Jak může „letmý střet“ (dikce rozsudku), údajně tedy také popsán jako „střet s nízkou energetickou hodnotou“ (dfens) vést k „vymrštění vozidla mimo těleso dálnice“ považují za minimálně nejasné. Pozastavil bych se také nad pojmem „náhlé překážky“, který opatrně implikuje spíše úhybný manévr ze strany řidičky, skombinovaný právě s „letmým střetem“, který zase spíše směřuje k vytlačení. Pokud by Lacina řidičku Mazdy fyzicky (za kontaktu obou vozidel) vytlačil, proč by odůvodnění rozsudku vůbec něco o „náhlé překážce“ uvádělo? Když však advokát poškozené cituje znalecký posudek v tomto videu²⁵, uvádí (stejně jako samotný popis skutku výše), že řidička podle vyjádření znalců nemohla na náraz reagovat. Soud tedy vlastně konstatoval, že došlo k letmému kontaktu, který však i bez přičinění řidičky vedl k vynesení jejího vozidla mimo dálnici. I samotná klíčová věta celého rozsudku – popis skutku - není dostatečně jasná, aby skutek pachatele precizně popsala a vysvětlila. Jak uvádí státní zástupce pro TN. CZ v tomto videu²⁶, byla vina pachatele odvozena od gestikulace mezi oběma vozy. Zároveň používá výraz „zásah“, který podle mého názoru (a jazykového citu) vyjadřuje vyšší intenzitu kontaktu mezi oběma vozy než z rozsudku převzatý výraz „letmý střet“. I některé případy, se kterými budu případ Luboše Laciny porovnávat, mají v sobě určité nejasnosti a šedá místa, ale zpravidla ne v otázce samotného relevantního jednání pachatele, důležitého pro posouzení jeho trestněprávní odpovědnosti a formy zavinění.

Proč přikládám otázce vytlačení nebo strhnutí řízení takový význam? Z trestněprávního hlediska by možná zase tak velký rozdíl mezi donucením

---

²⁵ TN.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/cernakronika/zacal-soud-s-muzem-ktery-vytlacil-auto-z-dalnice-d1.html> (druhé video, čas cca. 1:25)

²⁶ TN.cz. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/cernakronika/zacal-soud-s-muzem-ktery-vytlacil-auto-z-dalnice-d1.html> (druhé video, čas cca. 0:30)

k opuštění silnice a samotným vytlačáním nebyl (snad by se jen více nabízela možnost, že šlo o nedbalostní trestný čin). Problematické je však toto dělení z mediálního hlediska. Je rozdíl mezi agresivním „pirátem“, který bez okolku svým velkým manažerským vozem fyzicky vytlačí menší vůz mimo silnici a poněkud prudším zařazením před řidičku Mazdy (klidně i ze vzteku), které ji však natolik vyděsí, že strhne řízení. Přístup médií k pachateli by byl u každé možnosti odlišný. Teoreticky si snad lze představit i vyložení celé události jako pouhého drobného zaváhání zkušeného řidiče, po kterém následují soudní peripetie a nakonec i nešťastné odsouzení.

2.3. Mediální reakce na kauzu „Lacina“

Není smyslem této části a ani této práce hájit osobu odsouzeného. Jejím smyslem je zmapovat způsob, jakým o celé události informovala přední česká média a poukázat na protichůdné a často nijak nepodložené informace ze strany médií a často i špatně zvolené výrazy, které podle autora této práce vedly k utvoření mediálního obrazu jak celé události, tak osoby pachatele, který mohl působit na rozhodování soudu i znalecké posudky, které byly ve věci vypracovány. Zároveň je však třeba dodat, že je samozřejmě naprosto v pořádku, že média o podobných událostech informují. Je to nejen jejich náplň práce, ale také svým způsobem povinnost (v neprávním smyslu). Na druhou stranu je třeba se podívat na způsob, jakým k tomuto referování o podobných událostech dochází, protože, jak uvádím výše, je u trestněprávních případů obecně, ale zejména pak u případů dopravní kriminality, naprosto klíčové, jak je soud kvalifikuje jednání pachatele z trestněprávního hlediska.

Před touto částí je dobré se podívat na samotný pojem „objektivity“ zpravodajství. Denis McQuail ji definoval jako: *“osvojení si pozice odstupu a neutrality ve vztahu k předmětu zpravodajství (tedy vylučování subjektivního pohledu či osobního zaujetí); absence stranění (to znamená nestavět se ve sporech na ničí stranu a zdržet se jakékoli předpojatosti);*

oddanost přesnosti a dalším kritériím pravdivosti (jako jsou relevance a úplnost); absence skrytých motivů nebo služby třetí straně“²⁷. Je samozřejmě žádoucí, aby média i přes své široké svobody tuto zásady dodržovala.

V této části se nejprve budu zabírat reakcí internetu a televize, protože tato média vzhledem ke svému charakteru mohla prezentovat veřejnosti i videonahrávku celého incidentu. Je tedy pravděpodobné, že tato média měla větší sílu a lepší schopnost vytvářet veřejné mínění o těchto událostech. Dále poté pro úplnost uvedu i rozbor článků z celostátního tisku.

Jak je uvedeno výše, první várka článků se objevila dne 1. 4. 2010, přičemž jako ukázkové lze použít internetové články serveru Novinky.cz²⁸ a iDnes²⁹. Tyto dva servery byly v dané době dvěma největšími zpravodajskými servery v ČR, a tudíž lze usuzovat, že jejich články četlo nejvíce lidí a měly největší způsobilost formovat veřejné mínění. Další články se pak objevily i na bulvárních serverech.

Článek na serveru Novinky.cz je směsicí více rozdílných informací. Popis událostí před samotnou nehodou částečně vychází z výpovědi řidičky vozu Mazda (poškozené) a to aniž by tak uváděl. Děje se tak v části, kde se píše o údajné gestikulaci ze strany L. Laciny na adresu posádky vozu Mazda, kterou odsouzený popřel a na videonahrávce samozřejmě vidět není. To samé platí i o „prudkém najetí“, které Luboš Lacina naopak označil za pouhý urychlený předjížděcí manévř z důvodu zdržování za ním jedoucího vozu. Naopak se však s výpovědí řidičky vozu Mazda článek rozchází v bodě, kde článek Novinek uvádí, že „vyděšená žena strhla volant a její auto vyletělo (...) z dálnice směrem do stromů.“ Tato verze událostí spíše odpovídá výpovědi L. Laciny, který před soudem uvedl, že „zřejmě (...) udělal chybu a odbočil do pravého jízdního pruhu, následně ve středovém zrcátku zjistil, že Mazda vyjíždí ze silnice“³⁰

---

²⁷ MCQUAIL, Denis. *Úvod to teorie masové komunikace: s Českou předmluvou Jana Jiráka*. Praha: Portál, 2002, str. 172

²⁸ Novinky.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/196541-ridic-se-pomstil-zene-za-zpomaleni-na-d1-hrozi-mu-12-let.html>

²⁹ IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/video-ridic-vytlacil-zenu-v-aute-z-d1-zdrzovala-ho-fbw-/krimi.aspx?c=A100401_192543_krimi_js

³⁰ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010, str. 5

Kontakt obou vozidel popřel i v přípravném řízení. Nelze tedy s jistotou říci, zda autor vycházel ze spisu, ale je nutno říci, že neměl k takovému dokumentu podle §65 zákona 141/1961Sb., o trestním řízení soudním, přístup. Sdělování informací médiím ze strany orgánů činných v trestním řízení pak upravuje trestní řád v § 8 písm. a) ³¹. Je tedy možné, že se k celé věci pro média vyjádřila jen poškozená. Je také možné, že se vyjádřil i v té době ještě neobviněný L. Lacina. Jeho výpověď by však v takovém případě byla v článku potlačena ve prospěch výpovědi poškozené. Jeden z pozdějších článků nicméně uvádí, že se obviněný k případu nevyjádřil.³² V takovém případě sice nelze očekávat, že se jeho názor v médiích objeví, ale i výpověď druhé strany by měla být za tu správně označena. Článek neobsahuje žádný zdroj informací a přitom tyto informace vydává svou dikcí za prokázaná fakta.

Mimo výše uvedených pochybností o zdroji použitých informací je samozřejmě článek postaven tak, že z celé nehody jasně (bez ohledu na videonahrávku) obviňují řidiče Škody Superb a více než půl roku před vynesením pravomocného rozsudku ve věci staví výpovědi účastníků do pozice prokázaných skutečností. To může být nebezpečné pro méně kvalifikované čtenáře, kteří taková tvrzení (která více zkušený čtenář chápe pouze jako domněnky, byť tak nejsou označeny) mohou považovat za prokázanou pravdu. Média ostatně mají informace ověřovat a otisknout jen v případech, kdy jsou potvrzeně pravdivé.

Článek iDnesu obsahuje vyjádření Miroslava Čermáka z dálniční policie. Jak jeho osoba souvisí s celým případem, se nepodařilo autorovi této práce zjistit. Jeho výrok je následující: *“Pán zřejmě pospíchal a rozhodl se ženě pomstít“*. Přítomnost slova „zřejmě“ alespoň připouští, že se mohly události odehrát jinak a proto si tento výrok zachovává jistou míru profesionality, jakkoliv pochází od osoby, jejíž souvislost s tímto případem a jeho znalost, není v článku nijak vysvětlena. I pokud odhlédneme od skutečnosti, že policejní orgán (byť nikoliv

---

³¹ Více v článku *„Informace o obviněném ve sdělovacích prostředcích a presumpce nevinny“* od Pavla Vantucha, otištěném v Bulletinu advokacie číslo 5/1996.

³² IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/auto-se-dvema-lidmi-vytlacil-z-dalnice-manazer-prazdroje-pke-/krimi.aspx?c=A100408_145803_krimi_cen

tento) je orgánem činným v trestním řízení, musíme se nad tímto výrokem dle mého názoru pozastavit. Pokud by se jednalo jen o řadového policistu, který byl s daným případem seznámen stejným způsobem jako obecná veřejnost, bylo by to poněkud problematické, protože příslušník policie přirozeně hovoří z pozice autority a tím pádem může jeho názor působit více fundovaně a vážně než pokud by ho vyjádřil někdo jiný. Zároveň článek označuje řidiče Škody Superb za agresivního. Později při vyšetřování konstatoval soudní znalec v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinické a dopravní psychologie, že: „osobnost obžalovaného je (...) introvertního typu, charakterizována preferencí klidného prostředí s nízkou tendencí k rizikovému chování (...).“³³ Autor článku tedy podle názoru autora této práce zcela zbytečně použil slovo, které se později ukázalo být nesprávně zvoleným. To po vynesení rozsudku potvrdil pro Český rozhlas dopravní psycholog Matin Kořán, když v tomto rozhovoru³⁴ prohlásil, že bylo jednání Laciny pouze „zkratkovité“ a „situačně podmíněné“, přičemž údajně u Laciny nebyla dispozice k agresivnímu jednání. Vyšetření přitom bylo podle Kořána velmi důkladné a trvalo celý den. Na základě těchto tvrzení je nutné vidět použití výrazu „Piráta“ nebo „agresor“ jako nepřiměřené.

Článek iDnesu se rozchází s článkem Novinky.cz v tom, že celý manévr popisuje jako najetí a následné vytlačení. Implikován je tedy kontakt obou vozů. Je tedy vidět, že z videozáznamu bylo možné dojít k protichůdným názorům. Následně bylo vydáno oběma internetovými servery ještě bezpočet dalších článků, které se týkaly jak samotného skutku, tak jeho hlavních aktérů. Došlo v nich i k některým změnám v tvrzeních. Přesto se koncentrují jen na články úvodní, protože ty mívají statisticky větší sledovanost, která s přílišnou expozicí dané kauzy a plynoucím časem uvadá. Až s určitým odstupem se začaly objevovat články, které minimálně některá tvrzení, do té doby médií uváděná, zpochybňovaly³⁵.

---

³³ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010, str. 19

³⁴ Český rozhlas. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné

z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/zprava/813956> (první nahrávka)

³⁵ IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/naraz-nemusel-vubec-citit-haji-pirata-z-d1-soudni-znalec-pij-/krimi.aspx?c=A101118_141629_krimi_zep

Co se týče televizního zpravodajství, tak jako první o věci informoval pořad Krimi zprávy na TV Prima a to v díle ze dne 1. 4. 2010 a to včetně videonahrávky. Moderátor pak měl údajně demonstrovat gesta, která Luboš Lacina dělal na posádce Mazdy. Vzhledem k tomu, že to nebylo možné nijak s jistotou zjistit, opět muselo jít o mediální prezentaci výpovědi poškozené jako prokázaného faktu. Tento jev je v této kauze ostatně velmi častý.

Pro doplnění je dobré také zhodnotit způsob, jakým o incidentu informovala tištěná média. Omezil jsem výběr jen na celostátní tištěná média. Informace jsem získal ze systému Newton Média a to prostřednictvím Městské knihovny v Praze. Vstup do systému jsem učinil dne 12. 5. 2014 v 13:03. Přirozeně lze vyčíst značný rozdíl mezi médii „seriózními“ a tzv. bulvárem, který více spekuloval, uváděl méně přesné a více jednostranné informace (např. článek v deníku Blesk ze 14. 4. 2010 pod názvem „Šílený řidič z D1“ nebo článek ze stejného deníku s názvem „Slušný řidič na D1? Lovná zvěř!“) Výjimkou z tohoto pravidla je do jisté míry deník Aha!, který jednak dne 17.4 2010 otiskl rozhovor se samotným Lacinou (což učinily i některé seriózní deníky), ve kterém Lacina uvedl, že: „*uvnitř vozidla (...) nezaznamenal žádný zvuk, který by odpovídal nárazu*“ a dále informoval také o psychotestech řidiče Laciny a to v duchu pozdějšího rozsudku Krajského soudu – tedy v tom smyslu, že Lacina neměl sklony k agresivnímu a rizikovému chování.

Ze seriózních periodik o incidentu informovala všechna významnější média v ČR. Zajímavý je zejména článek MF Dnes ze dne 8. 4. 2010., který s naprostou jistotou uvádí, že řidič druhé auto „*bezostyšně vytlačil, protože neuznalo jiné auto z levého pruhu.*“ Článek dále uvádí, že Lacina „*na ženu blikal a troubil,*“ což v té době rozhodně nebylo jisté a nakonec se ukázalo být nepravdivým (viz odůvodnění rozsudku ve věci). V rozporu se zásadou presumpce nevinny pak v článku zástupce ředitele středočeské dopravní policie Josef Budil označuje čin za „*nestoudnost nejhrubšího zrna*“. Následuje série článků, které mají za cíl přiblížit veřejnosti osobu „pachatele“. Právě zde se projevuje určitá forma sociálního profilování, kdy je podezřelý prezentován jako úspěšný manažer velké společnosti („Auto z dálnice vytlačil manažer Prazdroje“,

MF Dnes ze dne 9. 4. 2010). Články tohoto deníku se navíc značně rozcházejí, protože zatímco článek z 9. 4. 2010 označuje Lacinu za „klid'ase z Meziříčí“, o pět dní později vychází článek, kde je označen za „agresora z D1“. Stejný článek sice označuje gesta Luboše Laciny na adresu druhého vozu za „údajná“, ale dále píše, že je jisté to, co se dělo po nich. V deníku Právo vychází dne 14. 4. 2010 rozhovor s Lacinou, ve kterém uvádí, že by chtěl setkání s poškozenými a má zájem o náhradu způsobené škody. V jiném rozhovoru o dva dny později se pak Lacina přímo omlouvá a článek také uvádí (zřejmě jen údajné) konstatování, že najel 750 tisíc kilometrů bez nehody a podle tvrzení samotného Laciny prý přišel jen o jeden bod.

V České republice jsou dlouhodobě nejprodávanějšími bulvární deníky³⁶. Zatímco deníky „seriózní“ se přece jen alespoň v některých článcích držely jen ověřených faktů, u bulváru se jednalo o zcela nekontrolovanou žurnalistiku. Jen nadpisy postačily k tomu, aby člověk měl na celou situaci jasný názor. Čtení samotného článku ani nebylo třeba. Proto bych se obával, že společně s televizí a internetovými servery byly velkými tvůrci veřejného mínění právě i bulvární deníky. Bohužel i seriózní Mladá fronta však uváděla informace, které nemohly být v době tisku daného vydání ověřené a které se také někdy nepotvrdily. Navíc i v MF Dnes lze najít slova, která automaticky osobu podezřelého/obviněného odsuzují a tím stejný proces vyvolávají i v méně obeznameném čtenáři.

Je tedy potřeba shrnout, že byla celému případu věnována velká pozornost. V úvodu uvádím svou teorii, že za touto vysokou pozorností k dopravní kriminalitě stojí jednak četnost automobilové dopravy v ČR a zároveň vysoká nehodovost. Otázkou však je, zda je správné, že média podle mého názoru o věci informují bez patřičné znalosti (nebo úmyslně ve zjednodušené formě) a v některých případech možná uvádí výpověď jedné ze stran jako obecnou pravdu a interpretují videonahrávku (která ani zdaleka není jednoznačná) bez patřičné nestrannosti a spravedlnosti. Tím podle mého názoru jasně favorizují jednu stranu „sporu“ a vytváří veřejné mínění, které nefavorizovanou stranu odsuzuje předtím, než tak může nestranně učinit soud. K tomu slouží i užívání

---

³⁶ Eurozprávy. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/93351-cechy-nejvice-zajima-bulvar-nejctenejsi-v-zemi-je-denik-blesk/>

jednoznačně zabarvených slov, jako „pirát“, „šílenec“, „agresor“ a dalších podobných. Za lepší bych považoval méně emotivní a více objektivní zpravodajství, které by neobsahovalo spekulace (nebo je za spekulace jasně označovalo) a také jasně označovalo, odkud pochází uvedené informace a názory.

2.4. **Rozsudek**

Prvoinstanční rozsudek ve věci byl vynesena dne 22. listopadu 2010 – tedy více než půl roku po činu obviněného. Po tuto dobu mohla média tvořit veřejné mínění prostřednictvím svého zpravodajství. Vynesený rozsudek byl odsuzující. Luboš Lacina byl shledán vinným z pokusu těžkého ublížení na zdraví a poškození cizí věci. Byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody po dobu pěti let a zákazu řízení na sedm let. Takový trest odpovídá dolní hranici trestní sazby podle §145 odst. 2, písm. a). Je tedy patrné, že hodně záviselo na trestněprávní kvalifikaci skutku Luboše Laciny. Soud se i přes určité nejasnosti (viz výše) přiklonil k přísné trestněprávní kvalifikaci. Jak se pokusím demonstrovat níže, podobné trestné činy byly mnohdy kvalifikovány podstatně mírněji a jejich pachatelé odcházeli od soudu s významně nižšími tresty, v některých případech i za jednání společensky zjevně nebezpečnější.

Zajímavé je, že státní zástupce tento trest nepovažoval za dostatečný a odvolal se v neprospěch obžalovaného. Stejně tak se přirozeně odvolal i samotný obžalovaný. O odvolání rozhodoval Vrchní soud v Praze pod spisovou značkou 7To37/2011 dne 3. 5. 2011. Odvolací soud sice zrušil výrok o náhradě škody, ale ponechal výrok o vině beze změn, což vedlo obžalovaného k podání dovolání s dovolacím důvodem podle §265b odst. 1 písm. g), které Nejvyšší soud odmítl.

V únoru 2014 byl Luboš Lacina usnesením Okresního soudu v Třebíči ze dne 26. 2. 2014 po uplynutí poloviny trestu propuštěn na svobodu a začal mu

běžet podmíněný trest v délce tří let a čtyř měsíců. Samozřejmě mu také běží jeho sedmiletý zákaz řízení.³⁷

3. Srovnání případů

3.1. Úvod ke srovnání případů

Z nedávné minulosti lze zmínit hned několik případů, které se podobají alespoň v některých aspektech výše popsanému případu, a přesto za ně padly značně odlišné tresty dané jinou (mírnější) trestněprávní kvalifikací skutků jejich pachatelů. Provedl jsem výběr několika různých případů, ve kterých figuruje pojem „vytlačení ze silnice“ nebo jiná forma agrese na silnici a rozhodl jsem se tyto případy porovnat s případem Luboše Laciny. I pro účely srovnání jsem se tedy rozhodl přijmout verzi s úmyslným manévrem/vytlačením ze strany Luboše Laciny a hledat podobné případy podle této (soudem potvrzené) verze událostí. Hned z kraje je třeba dodat, že tyto případy nejsou absolutně identické s případem výše popsaným. Existují různé rozdíly ve skutkových okolnostech. Tato práce nemá a ani nemůže mít za cíl zhodnotit a srovnat všechny případy dopravní kriminality a to ani při zúžení na případy s vytlačení ze silnice nebo jiným podobným agresivním chováním za volantem. Volba případů byla tedy postavena na tom, že jsem volil takové případy, které snáze demonstují rozdílnost mezi rozhodováním soudu v medializovaném případě a nemedializovaném případě a to na základě již zmíněného klíče „vytlačení ze silnice“. Z těchto případů jsem pak volil ty nejbližší k jednání Luboše Laciny, které byly již pravomocně rozhodnuté a zejména pak ty, které dobře demonstrovaly odlišnosti v rozhodování soudů. Z toho se vymyká pouze případ s autobusem, kde nedošlo fakticky k vytlačení ze silnice. Na tento případ jsem

---

³⁷ Novinky.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/339850-dalnicni-pirat-lacina-je-na-svobode.html>

přišel náhodou, ale podle mého dobře vystihuje určitou obtížnou kvantifikovatelnou pojmu „ohrožení“ a demonstruje, že i při ohrožení (byť i jen potenciálním) většího množství osob, může být verdikt soudu mírnější. Jsem toho názoru, že jsou všechna jednání pachatelů v případech v této části minimálně stejně společensky nebezpečná, jako jednání Luboše Laciny výše – v některých případech i více. Rozdíl v jejich kvalifikaci a s ní spojeným trestem je však často markantní.

3.2. Případ 1

Prvním případem, který jsem zvolil k porovnání, je případ popsáný v rozsudku 2T 371/2009-443 ze dne 29.9 2010. Pachatelem je osoba řidiče vozu značky Citroen, který *„úmyslně pravou přední částí jím řízeného vozidla narazil do levé zadní části osobního automobilu BMW (...) a to ve snaze vytlačit ho z vozovky (...)“*³⁸. Povšimněme si podstatně jasnějšího popisu skutku než v případě Lacina. Zde není ze strany soudu pochyb o tom, co se odehrálo (ať už oprávněně, či neoprávněně). Zmíněný kontakt vedl ke smyku naraženého vozidla a jeho vylétnutí mimo vozovku. Následoval boční střet vozu se stromem podél silnice. Následky na straně poškozených na palubě vytlačeného vozu odpovídaly těžkému ublížení na zdraví. Dále byla způsobena na voze BMW škoda 50 tisíc korun.

Celý čin byl soudem kvalifikován jako trestný čin ublížení na zdraví podle §222 odst. 1 TZ a trestný čin poškozování cizí věci podle §257 odst. 1 TZ. Vzhledem k době spáchání trestného činu byl aplikován zákon 140/1961Sb. Trestní zákon. V něm byl trestný čin ublížení na zdraví rozdělen na dvě odlišné skutkové podstaty, jedna, z nichž (§222) byla závažnější a s následky v podobě těžké újmy na zdraví. Navíc udělal prvoinstanční soud chybu v psaní, když v rozsudku uvedl ve výroku o vině §221 místo 222. Tato chyba byla později opravena.

---

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.10 2011, spis. zn.:6 Tdo 1203/2011 - 24

Podle §222 Trestního Zákona hrozí pachateli tohoto trestného činu trest odnětí svobody v rozpětí mezi dvěma až osmi roky. Dnešní úprava je tedy znatelně přísnější (3-10/5-12). Zároveň je však možné každý případ posoudit různými způsoby, zejména v závislosti na důkazních prostředcích (§89 odst. 1, písm. c) zákona 141/1963, trestní řád) a celkové míře objasnění události. Podle relativní přísnosti trestněprávní kvalifikace skutku v případě Lacina by bylo logické, že i zde soud udělí trest ve výši kolem výše uvedených 5 let odnětí svobody.

Vynesen byl nakonec odsuzující rozsudek ve věci, ve kterém byl obžalovaný odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody o délce jednoho roku. K tomu použil soud kromě §222 také §40, „Mimořádné snížení trestu odnětí svobody“. Jednání pachatele bylo tedy soudem posouzeno v souladu se zákonem jako takové, za něž by uložení trestu v mezích zákonné sazby bylo nepřiměřeně přísné. Ani základní sazbu 2 let tedy soud – i při naprosto jasném popisu skutku (viz výše) – považoval za příliš přísnou. Dále byl pachateli uložen trest zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu pěti let.

Státní zástupce proti tomuto rozsudku nepodal odvolání. Lze tedy usoudit, že trest považoval za přiměřený. Odvolal se pouze obžalovaný. Výsledkem tohoto odvolání, které směřovalo na špatnou právní kvalifikaci jeho činu, však byla pouze oprava chyby v psaní (viz výše). Následovalo dovolání prostřednictvím advokáta odsouzeného. To však Nejvyšší soud odmítl a na rozsudku se tak nic neměnilo.

3.3. Odlišnosti a podobnosti obou případů

Zde je třeba se zabývat otázkou, do jaké míry lze tyto případy srovnávat. Z hlediska odlišností je určitě třeba zmínit, že případ „Lacina“ se odehrál na dálnici v rychlosti kolem 120 km/h. Rychlost, ve které se odehrál incident z tohoto případu, se mi nepodařilo zjistit, ale lze usuzovat, že to bylo kolem 90 km/h, protože se jednalo o okresní silnici. Tento rozdíl však není podle mého příliš relevantní. Je poměrně velká pravděpodobnost, že oba účastníci maximální

povolenou rychlost v daném úseku spíše překračovali, než že by jeli pomaleji. V obou případech došlo na straně oběti k těžkému ublížení na zdraví. Ve voze Mazda 323 z případu Lacina však seděli lidé dva a zde čtyři. Vůz byl tedy plný. Každý z pasažérů ve voze, který byl v tomto případě vytlačen ze silnice, utrpěl na zdraví. Nejkratší doba rekonvalescence byly čtyři týdny, nejdelší (minimálně) deset týdnů. Oproti tomu v kauze Lacina došlo pouze k pokusu o těžké ublížení na zdraví – následky neodpovídaly dokonání.

Úmyslně jsem pro porovnání volil případy, ve kterých došlo k vytlačení jednoho vozu ze silnice druhým. Jeden z významných rozdílů mezi oběma případy je v tom, že v tomto případě naprosto nebyl pochyb o tom, že ke kontaktu obou vozů došlo. Oproti tomu v kauze Lacina o tom panovaly pochybnosti a (jak je uvedeno výše) bylo cílem druhé strany tento kontakt zpochybnit. Soud však i tak rozhodl v obou případech stejným způsobem v tom ohledu, že v odůvodnění považoval za prokázané, že jeden z účastníků úmyslně vytlačil druhého.

Obecně jsem toho názoru, že je tento případ daleko jednoznačnější a vzhledem ke svým následkům i nebezpečnější, než jednání Laciny výše. Nepoměr mezi uloženými tresty je obrovský a to v neprospěch obžalovaného, který svůj čin učinil před zraky veřejnosti, a jeho kauza se tedy dočkala velkého mediálního zájmu. Oproti tomu kauza popsaná v této části ani není kauzou v pravém slova smyslu – zájem veřejnosti se jí vyhnul. Na druhou stranu ale je potřeba zohlednit, že k incidentu v kauze Lacina došlo ve vyšší rychlosti a na místě velmi nebezpečném (dálnice) i pro ostatní účastníky silničního provozu.

Za absolutně klíčové zde považuji aplikování §40 trestního zákona, který umožňuje snížit za mimořádných okolností pachateli trest pod dolní hranici danou zákonem. Tou byly v případě trestního zákona 2 roky. Podmínky pro její udělení teoreticky (jsou subjektivní) splňovat mohl i Lacina. U něj však trest mimořádně snížen nebyl.

3.4. Případ 2

Další případ, který jsem zvolil pro tuto práci k porovnání, byl projednáván před krajským soudem v Hradci Králové pod spisovou značkou 3 T 129/2010-171 dne 6. 1. 2011. Zajímavostí tohoto případu je, že mezi vším jednáním pachatele je vytačení vozu jedním z těch méně závažných až spíše okrajových.

Pachatel jel dne 21. 2. 2010 ve svém voze Ford Mondeo po požití alkoholických nápojů. Poté, co byl vyzván policejní hlídkou v Hradci Králové k zastavení, se prudce rozjel ve snaze ujet policejní hlídce, místo aby se podřídil jejich výzvě. Následovala policejní honička, při které se pachatel v jednom momentě rozjel proti před jeho vozem stojícímu příslušníkovi Policie ČR, který se ho snažil přimět k zastavení. Policista zabránil střetu s vozidlem pachatele včasným úskokem. Následovalo několik manévřů, které jsou v rozsudku popsány různými způsoby. Policejní hlídka musela minimálně jednou se svým vozem prudce uhnout vozu pachatele, aby zabránila střetu. Dále se pokoušel jeden policejní vůz (s posádkou tvořenou dvěma příslušníky policie) vytlačit ze silnice a také před ním prudce brzdil, aby způsobil střet obou vozů.

Pachatel při úniku policii samozřejmě také významně porušoval pravidla provozu na veřejných pozemních komunikacích a to nejen z pohledu maximální povolené rychlosti, ale také z hlediska směru jízdy a jiných pravidel. Minimálně v jednom momentu ohrozil vůz, který proti němu jel, když se nacházel v protisměru. Střetu řidič protijedoucího vozu na poslední chvíli zabránil. Dále pachatel projel přes policejní blokádu silnice a skončil až po vlastní řidičské chybě při snaze se vyhnout další policejní blokádě.

Jednání pachatele soud kvalifikoval jako zločin násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) Trestního zákoníku, přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) Trestního zákoníku a přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 Trestního zákoníku. Za tyto trestné činy byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody o délce tří let.

3.5. Odlišnosti a podobnosti obou případů

Zatímco v předchozích případech je vytlačení jiného vozu ze silnice hlavním postihovaným jednáním pachatele, zde je pouze jedním skutkem z většího celku. Pachatel neprojevuje jakýkoliv respekt pro zákony, když řídí nejen pod vlivem návykové látky (skutek nebyl kvalifikován jako trestný čin opilství podle §360 Trestního zákoníku; pachatel si byl v době spáchání činu vědom svého jednání), ale navíc ještě bez platného řidičského oprávnění, které mu bylo odebráno po naplnění bodového limitu. Dále projevuje minimálně ztotožnění s možností, že svým konáním vážně ublíží na zdraví jiné osobě, nebo způsobí její smrt. V případě najetí na příslušníka Policie ČR lze uvažovat i o pokusu o vraždu. Soud však nepřistoupil ani ke kvalifikaci celého skutku jako pokusu o těžké ublížení na zdraví. Podle mého názoru však bylo jednání pachatele v tomto případě zřetelně závažnější, než v případech předchozích. Soud tedy rozhodl mírně.

3.6. Případ 3

Dne 6. 12. 2010 jel kolem půl desáté dopoledne řidič vozu Škoda Octavia po rychlostní komunikaci směrem na Prahu, přičemž poté, co předjel v pravém pruhu jedoucí autobus: „*těsně zařadil před autobus zn. Karosa (...) [a] na mokré vozovce úmyslně náhle prudce snížil rychlost, čímž zapříčinil střet jím řízeného vozidla s autobusem, ve kterém v tu dobu cestovalo 49 cestujících.*“³⁹ Tento manévr řidič učinil proto, aby potrestal řidiče autobusu za jeho předchozí předjížděcí manévr v nižší rychlosti, který řidiče Octavie zbrzdil. Jak stanovil soud v rozsudku pod spisovou značkou 32 T 167/2011, musel být řidič Škody Octavia minimálně srozuměn s tím, že „*může svým úmyslným jednáním*

---

³⁹ Rozsudek Okresního soudu Praha - Východ ze dne 14. 10. 2011 , spis. zn.: 32 T 167/2011

zapříčinit dopravní nehodu s těžkými následky na zdraví jiných osob.“⁴⁰Jednalo se tedy o nepřímý úmysl ohrozit posádku autobusu, čítající téměř padesát osob. Autobus se v momentě střetu pohyboval rychlostí dle soudního „*blížící se 100 km/h*“⁴¹.

Soud rozhodl ve svém výše zmíněném rozsudku tak, že řidiče odsoudil k podmíněnému trestu odnětí svobody v době tří let se zkušební dobou třiceti měsíců. Zároveň rozsudkem udělil zákaz řízení motorových vozidel na dobu tří let a šesti měsíců. Tento trest udělil za spáchání zločinu obecného ohrožení podle §272 odst. 1 trestního zákoníku. Ani zde tedy skutek v podobě určité agrese na silnici nebyl právně kvalifikován jako pokus o těžké ublížení na zdraví. Obviněný se i tak odvolal, přičemž Krajský soud napadený rozsudek zrušil a rozhodl v souladu s §259 odst. 3 trestního řádu sám. Odvolací soud obviněného uznal vinným z pokusu přečinu ublížení na zdraví (nikoliv však už vážného) podle §21 odst. 1 trestního zákoníku a dále poškozením cizí věci. Za tyto trestné činy odsoudil obviněného k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu v době trvání osmnácti měsíců. Na stejnou dobu také uložil obviněnému zákaz řízení motorových vozidel.

3.7. **Odlišnosti a podobnosti obou případů**

V první řadě je třeba zmínit, že se zde incident neodehrál mezi dvěma osobními vozy, nýbrž mezi osobním vozem a autobusem. Autobus představuje prostředek hromadné dopravy, takže se dá usuzovat, že je na jeho palubě více osob, než bývá v běžném osobním voze. To, jak konstatuje i soud, musel vědět i řidič Škody Octavia. V autobusech je tedy více lidí najednou a jsou také subjektivně zranitelnější, protože zpravidla nebývají připoutáni, nebo se pohybují středovou uličkou při přípravě na vystupování. Je tedy pro ně podstatně snazší utrpět zranění v podobě zlomených končetin nebo otřesu mozku, např. při kontaktu se sedačkami nebo ostrými hranami nástupních schodů.

---

⁴⁰ Rozsudek Okresního soudu Praha - Východ ze dne 14. 10. 2011 , spis. zn.: 32 T 167/2011

⁴¹ *tamtéž*

Incident se odehrál, stejně jako ten z úvodu práce, na dálnici. Na rozdíl od případu Lacina se však odehrál na mokré vozovce. Řidič Škody tedy navíc musel vědět, že bude mít jeho auto sníženou schopnost zpomalovat a tedy prodlouženou brzdovou dráhu. Tato skutečnost mu musela být o to více jasná, že byl držitelem řidičského oprávnění již více než 20 let. Naopak v případě Lacina se incident odehrál ve vyšší rychlosti než zde, ale na suché vozovce za dobré viditelnosti.

Jednání pachatele v této kauze bylo zcela zřejmě úmyslné a svědky dobře zdokumentované. Soud také označuje manévr řidiče Škody za úmyslný a z odůvodnění nelze vyčíst žádné důvody, proč o tomto závěru pochybovat.

I přes tyto rozdíly odvolací soud rozhodl ve věci znovu a za rekvalifikace snížil obžalovanému trest. Ten však byl již z rozhodnutí v první instanci pouze podmíněný, přestože se jednalo o osobu, která vědomě a úmyslně „vybrzdila“ autobus s 49 osobami na palubě. Dá se tedy říci, že soud vůči obžalovanému postupoval relativně mírně.

Nejvyšší soud odmítl dovolání odsouzeného. Ve svém odůvodnění mimo jiné kvalifikoval (již samozřejmě nezávazně) jednání odsouzeného jako pokus přečinu ublížení na zdraví podle §21 odst. 1 trestního zákoníku a §146 odst. 1 stejného předpisu.

3.8. Závěr části

Případy, které v této části porovnávám s kauzou Luboše Laciny, se nedočkaly prakticky žádné mediální pozornosti. Osobně bych to z velké části přisoudil absenci videozáznamu, který také v úvodu této práce uvádím jako hlavní důvod tak velkého mediálního zájmu o kauzu „Lacina“. Video, které na vrcholu pozornosti veřejnosti k této kauze na svých stránkách umisťovaly snad všechny servery, totiž mnoho čtenářů přimělo si článek přečíst a s kauzou se seznámit. Takový zájem by byl jen těžko vytvořen v „předinternetové“ éře, kdy bylo video odvysíláno jen jednou v hlavních zprávách dne v televizi. Pokud by existovala stejně kvalitní nahrávka i u případů s kauzou Lacina zde porovnávaných, situace by byla mohla, ale také nemusela být jiná (viz níže).

Soudy ve všech srovnávaných případech rozhodl mírně a držel se méně závažných kvalifikací. V prvním případě rozhodl pod zákonnou dolní hranicí trestu, demonstrujíc že se tak i u případů dopravní kriminality může dít. Případ druhý pak ukázal, že se mírnějšího posouzení člověk může dočkat i při úniku před policií, kde došlo k několika momentům podobným tomu u kauzy Lacina. Násilí proti úřední osobě je navíc trestný čin přísněji postihovaný než obdobné trestné činy proti ostatním poškozeným. Na obranu soudu v tomto případě je však třeba říci, že policejní příslušník je profesionál a útok na něj je tak – jakkoliv je to zároveň útok na veřejný pořádek – zároveň útokem méně nebezpečným, než útok na běžného řadového občana bez jakéhokoliv výcviku. Zde se nabízí (čistě spekulativní) otázka, zda právě skutečnost, že jsou poškozenými policisté, nebyla psychologicky pro soudce lépe akceptovatelná, než že se útok odehrál na „civilistech“.

Případ s autobusem pak ukazuje, že může být udělen nižší trest (a mírnější právní kvalifikace) i v případě, kdy nejsou ohroženy jen dvě nebo čtyři osoby, ale rovných čtyřicet devět a to navíc v subjektivně nebezpečnější situaci, kdy nejsou připoutané a vozidlo, na jehož palubě jsou, je v mokřích podmínkách značně hůře ovladatelné a více náchylné k smyku nebo převrácení.

Samozřejmě je třeba uzavřít s tím, že se jedná v tomto případě pouze o zlomek případů se stejnou tematikou. Informace o tom, že někdo v České republice utíkal před policií nebo projevil znaky agresivního chování na silnici, jsou velmi časté. Výběr v této práci prezentovaný má souviset s centrální kauzou, ale také nabídnout pohled na některá závažnější jednání, která byla posouzena mírněji.

3.9. Role videonahrávky

V úvahu připadá verze, že byl trest u Luboše Laciny vyšší proto, že představovala videonahrávka vysoký důkazní standard. Krom toho, že tomu tak nemuselo úplně být (viz výše) je však nutné dodat, že i v takovém případě by

soud měl rozhodovat podobně jako v ostatních případech. Vyšší kvalita důkazů má ovlivnit, zda bude obžalovaný zproštěn obžaloby nebo odsouzen, ale nikoliv jak vysoký bude jeho trest.

4. Případ ze Spolkové republiky Německo

5.0. Úvod k případu ze SRN

Případ Luboše Laciny z roku 2010 mohl některým pozorovatelům situace ve Spolkové republice Německo nápadně připomínat velmi kontroverzní a dodnes citlivý případ nehody na dálnici 5 ve spolkovém státě Bádensko-Württembersko⁴², projednávaný pod spisovou značkou 11 Ns 40 Js 26274/03 před Zemským soudem v Karlsruhe. Lokalita, kde k nehodě došlo, je v mnoha ohledech podobná České republice. I v Německu je automobilová doprava velmi populární a mediálně sledovaná. Německo disponovalo v roce 2003 nejdelší dálniční sítí v Evropě⁴³ a v mnoha ohledech je dodnes zemí zaslíbenou pro motoristy (úseky dálnic s neomezenou rychlostí, vysoká kvalita silnic apod.). V SRN je také vysoká koncentrace výrobců vozů a jejich subkontraktorů. I proto je i v Německu automobilová doprava mediálně sledovaná a případy, které končí zraněními nebo ztrátami na životě jsou v hledáčku veřejnosti. Proto si lze všimnout velmi podobné reakce médií na tuto kauzu, jaké se dočkal případ z ČR. Jsou zde však i významné rozdíly mezi oběma kauzami.

---

⁴² Landesrechtsprechung Baden-Württemberg [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://lrw.juris.de/cgi-bin/laender_rechtsprechung/document.py?Gericht=bw&nr=3578

⁴³ Český statistický úřad [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00002>

4.1. Případ z SRN

Dne 14. Července 2003 jela po dálnici mezi Karlsruhe a Frankfurtem nad Mohanem jednadvacetiletá řidička a její dvouletá dcera ve voze Kia Sephia po dálnici D5. Jejich rychlost byla podle výsledků vyšetřování mezi 134 a 154 kilometry v hodině. Jela na tříproudé dálnici v levém pruhu a předjížděla v prostředním pruhu pomalu se pohybující dodávku. Je třeba dodat, že se jednalo o úsek s neomezenou maximální povolenou rychlostí a nejednalo se tedy o porušení dopravních předpisů. Zezadu se mezitím v levém pruhu přibližoval Rolf F. ve svém sportovním Mercedesu CL 600. Pohyboval se rychlostí kolem 220 kilometrů za hodinu. Zřejmě s cílem odstrašit mladou řidičku a přimět ji k uhnutí do prostředního pruhu ponechal řidič vozu brzdění na poslední chvíli a poté prudce probrzdil, snižujíc svou rychlost přibližně na 184 kilometrů v hodině. V tu chvíli byly vozy od sebe pouhých 13 metrů. Mladou řidičku, která si přirozeně při jízdě v „rychlém“ pruhu pravidelně kontrolovala dopravu ve zpětném zrcátku, tento manévr vystrašil a ve snaze zabránit kolizi se zadní částí vozu, strhla řízení směrem k prostředku dálnice. Následoval nekontrolovatelný smyk a vynesení vozidla mimo těleso dálnice. Vozidlo pak prudce narazilo do jednoho ze stromů podél dálnice. Jak mladá žena, tak její dvouletá dcera byly na místě mrtvé. Řidič Mercedesu Rolf F. z místa ujel a byl zajištěn až na základě výpovědí svědků.

Okamžitě po této události začalo vyšetřování a sbírání informací o nehodě a jejím pachateli. Příslušníci bezpečnostních sborů totiž na místě našli jen rozbité auto a dvě mrtvé ženy. Až výpovědi svědků pomohly objasnit, jak se událost odehrála. Žádná nahrávka jako v případě kauzy Laciny nebyla k dispozici, nebo ji alespoň příslušné orgány nezveřejnily.

4.2. Mediální reakce na kauzu

Stejně jako v kauze Lacina sehrála média významnou roli i v tomto případě. Krátce po nehodě se na internetu začaly šířit články, které vyzývaly čtenáře ke

sdělení informací policii, pokud nějaké mají.⁴⁴ Smrt žen na palubě Kii by v principu měla znamenat ještě větší zájem médií a snahu události rozkrýt a pochopit. Popisy událostí však dle mého názoru v německých novinách nebyly zdaleka tak jednoznačné, jako u nás. Celkový můj dojem z těchto článků byl ten, že si novináři nechávali prostor pro případ, že by se ukázalo, že se věc odehrála jinak. Zároveň bych ale neřekl, že by to bylo tím, že by novináři v SRN byli nějak morálně na výši, ale spíše absencí videonahrávky. Jistá míra odsuzování pachatele před skutečným soudem totiž také existovala. Německý výraz „Drängler“ z výše uvedeného článku, lze přeložit tak, že se jedná o osobu, která jede blízko za vaším vozem po delší dobu, ale také že se jedná o osobu, která si na silnici něco vynucuje.

Společně s vyjasněním některých okolností ohledně celého incidentu začal být pro pachatele používán výraz „(Autobahn)Raser“⁴⁵, který sice nemá přesný český překlad, ale dá se říci, že se jedná o osobu bezohlednou, agresivní a rychlou – v česku se používá výraz „Píráč“. Zatímco u nás tedy byla v médiích nejzostřenější první fáze, kdy ještě nebyly všechny okolnosti zcela vyjasněny, v Německu proběhla věc podle mého názoru opačně – tak, že nejprve média byla opatrná a k ostřejším výrazům přistupovala až později. To osobně považuji za lepší a profesionálnější, pokud už novináři cítí nutnost určitě aktéry kauzy negativně označovat před tím, než ve věci rozhodne soud. Důvod, proč tomu tak bylo, je zřejmě ten, že nebyla v Německu k dispozici nahrávka incidentu a proto novináři neměli takovou jistotu, že to co píší je realistické. Na druhou stranu je (viz výše) otázkou, jak moc lze z videonahrávky vyčíst a hlavně, zda by z videonahrávky média měla vůbec něco číst, nebo zda toto raději přenechat orgánům činným v trestním řízení. Je však také třeba dodat, že v případě z Německa nepřežila oběť tohoto trestného činu, takže média neměla pohled z druhé strany (té pro veřejnost více emotivní a pochopené). To podle mého názoru může ukazovat na fakt, že jsou to právě poškození, kteří média zásobují

---

⁴⁴ STERN [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.stern.de/auto/unfall-polizei-ist-dem-draengler-von-der-a5-auf-der-spur-510818.html>

⁴⁵ Frankfurter Allgemeine Zeitung für Deutschland [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.faz.net/aktuell/gesellschaft/unfaelle-gutachten-stuetzt-verdacht-gegen-autobahnraser-von-karlsruhe-1114416.html>

informacemi o tom, co se stalo, které jsou pak prezentovány jako prokázané skutečnosti.

4.3. Odlišnosti a podobnosti s kauzou Lacina

Jakkoliv je případ z Německa případem agrese na silnici a bezesporu spadá pod silniční kriminalitu, tak zároveň je zcela zjevné, že zde jsou velké rozdíly mezi tímto případem a případem Lacina. V případě z Německa bylo daleko obtížnější dokázat zavinění z pozice řidiče Mercedesu. Mezi oběma vozy nebyl kontakt a řidič mohl do jisté míry správně namítat, že při pouhé jízdě za jiným vozem není manévr strhnutí volantů zcela očekávatelný. I tak však jeho jednání bylo agresivní a proto s tímto následkem musel být minimálně ztotožněný. I to zakládalo jeho trestněprávní odpovědnost.

5. Medializace případů z oblasti dopravní kriminality a její potencionální vliv

5.1. Úvod k části

Cílem této části je se podívat na to, které kauzy se dočkají medializace a které nikoliv. S tím souvisí sociologické aspekty tohoto procesu a veřejné mínění. Jedná se tedy o mé soukromé zamyšlení nad možností vlivu médií na soudní moc, kde jsou mé výroky podloženy relevantní literaturou, pokud taková je.

Dá se říci, že prostřednictvím medializace se formuje veřejné mínění o dané události (protože má málokdo informace z první ruky, a musí tedy spíše spoléhat

na sdělovací prostředky). „*Sdělovací prostředky (...) významným způsobem formují naše zkušenosti a veřejné mínění nejen proto, že specifickými způsoby ovlivňují naše postoje, ale i proto, že jsou přístupovou cestou ke znalostem, na nichž závisejí mnohé formy sociální činnosti. Těžko by mohli lidé například volit do zastupitelských sborů celého státu, kdyby nebyly všeobecně dostupné informace o současných politických částech, kandidátech a stranách.*“⁴⁶ Z toho lze logicky dedukovat to, že by lidé těžko mohli mít nějaký jasný názor na události kolem nehody na D1, kdyby (krom obecné vědomosti o tom, že se něco stalo) neměli příslušné informace ze sdělovacích prostředků. Je tedy zřejmé, že mají sdělovací prostředky obrovskou moc, která jim umožňuje do jisté míry vytvářet v lidech názor, který je žádoucí (to ještě neznamená, že tak vždy úmyslně činí, samozřejmě). Tento názor pak jedinci vyjadřují ve veřejné sféře, kterou Habermas popsals jako „*oblast veřejné debaty, v níž lze diskutovat o otázkách obecného zájmu a vytvářet si na ně názory.*“⁴⁷ Právě kvalita debaty ve veřejné sféře je však ovlivněna dostatkem informací a hlavně jejich kvalitou (tedy přesností). Přitom není obtížné mít dnes na základě čtení novin a internetových článků a sledování reportáží v TV pocit, že dané problematice opravdu rozumíme. Denis McQuail se k tomu vyjádřil ve své publikaci na toto téma tak, že masová média jsou: „*významným zdrojem výkladů sociální reality a představ o ní (...)*“.⁴⁸ Existuje podle něj jen málo společensky významných témat, o kterých by se vedla diskuze, aniž by při tom byla brána v úlohu role masových medií a to jak v pozitivním slova smyslu, tak negativním⁴⁹.

5.2. Kauza Luboše Laciny

Zde se pokusím odpovědět na to, proč zrovna kauza Luboše Laciny se dočkala tak velké míry medializace. Jak totiž uvádím výše, ostatní kauzy, které

---

⁴⁶ MUCHA, Ivan. *Sociologie – základní texty*. 3. upravené vydání. Tiskárna a vydavatelství 999, 2007, str. 242

⁴⁷ *tamtéž*, str. 255

⁴⁸ MCQUAIL, Denis. *Úvod to teorie masové komunikace: s Českou předmlouvou Jana Jiráka*. Praha: Portál, 2002, str. 21

⁴⁹ *tamtéž*, str. 21-22

jsem s ní porovnával, nebyly až na regionální deníky nebo krátkou zmínku v celostátních médiích vůbec exponované. Je tedy zcela na místě se pokusit zjistit, jaké skutečnosti vedou k tomu, že některé kauzy končí v masmédiích a touto cestou se dostanou do obecného povědomí veřejnosti, a které případy naopak zůstávají relativně bez povšimnutí mimo veřejný diskurs. Pokud je totiž možné, že média skutečně ovlivňují soudní rozhodování, je klíčová fáze právě medializace kauzy.

Osobně vidím v první řadě na straně médií snahu po komerčním úspěchu. Dobře se prodává to, co lidé chtějí číst. Habermas k tomu uvádí, že „*komerční zájmy vítězí nad veřejnými*“ a „*veřejné mínění se nevytváří v otevřené a racionální diskuzi, ale pomocí manipulace a ovládnutí.*“⁵⁰ Zde se sice jedná spíše o roli médií v politice a fungování státu, ale domnívám se, že to lze aplikovat i v ostatních oblastech. Způsob, jakým média operují, je totiž v obou případech stejný. Média přikrášlují události tak, aby byly zajímavé pro širší okruh osob a v tomto okruhu potvrdily skutečnosti, kterým již tento okruh osob věří. Nejde jen o prosté zjednodušení komplexnějších událostí pro snadné pochopení, ale také jejich úprava do formy, která nevyžaduje po čtenáři přehodnocení jeho již existujících stanovisek.

S tím souvisí i skutečnost, že jsou v českých (ale i cizích) médiích více pod tlakem osoby veřejně činné a osoby z vyšších částí společnosti a s vyšším příjmem. Jedna věc, kterou měl společnou jak Rolf F., řidič z Německa, tak Luboš Lacina, byl jejich o něco vyšší než průměrný status. Luboš Lacina byl manažerem plzeňského pivovaru a Rolf F. byl testovací jezdec Mercedesu. Rolf F. svůj manévr učinil v prémiovém sportovním voze a Luboš Lacina sice ve voze Škoda Superb, který v principu ještě není prémiovým vozem, ale i tak se jedná o manažerskou limuzínu, která není pro celou řadu Čechů dosažitelná. S těmito vozy druhý vozů je také spojená určitá pověst agresivních a arogantních řidičů, která je pevně zakořeněna v naší společnosti. Vypovídá o tom i fakt, že mnozí novináři uvádějí u nehody značku auta, pokud se jedná o prémiovou značku, ale už tak neučiní, pokud se jedná o značku levnější a méně prestižní.

---

⁵⁰ MUCHA, Ivan. *Sociologie – základní texty*. 3. upravené vydání. Tiskárna a vydavatelství 999, 2007, str. 256

Prosté hledání slov „nehoda BMW“ nebo „nehoda Audi“ odhalí více článků, než hledání slov „nehoda Renault“. Viz třeba tato nehoda, kde všechny větší mediální stánky zmínily značku auta,^{51 52 53} zatímco u této nehody tak neučinily⁵⁴. Tento jev je také možné sledovat v reportáži TV Nova ze dne 7. dubna 2014, odvysílané v rámci Televizních novin⁵⁵. V této reportáži je popsáno hned několik incidentů z českých silnic, ale zmíněna jsou téměř (s výhradou Renaultu v první reportáži) prémiová vozidla, zatímco vozidla více běžná (např. Škoda Octavia v čase 30:53 nebo dodávka Ford Transit v čase 30:37) jsou nejmenována, přičemž i pravděpodobně sehraná demonstrační scéna v čase 30:30 má v pozici „agresora“ vůz Audi. Tím je podporován již dnes zřejmě ve společnosti zakořeněný stereotyp, že jsou řidiči těchto vozů více bezohlední a tak má informace o značce vozu, který se nehody účastnil, deskriptivní charakter a vlastně pomáhá čtenáři si osobu pachatele „lépe“ představit. Autor takového článku zde tedy tímto nevtíravým způsobem potvrzuje předsudek čtenáře, že jsou řidiči vozů dražších značek arogantní a bezohlední a tím čtenáři způsobuje jistou formu katarze v tom smyslu, že ten má pocit, že svět je opravdu takový, jak ho on chápe. Není v zásadě příliš důležité, zda je tento stereotyp postaven na pravdě, či nikoliv. Tak jako tak se jedná o zjednodušování reality a hlavně nerovný přístup k „pachatelům“ různých kategorií.

Další významnou věcí, která přispěla k medializaci kauzy (byť by podle mého byla medializována z ostatních důvodů i bez této položky), je videozáznam z kamery Ředitelství silnic a dálnic. Ten v medializaci kauzy významně zvýhodnil televizi a internet, protože síla článku nebyla tak velká u tištěného textu s pouhými statickými obrázky. Dovolil bych si na základě toho říci, že veřejné mínění v tomto případě formovala spíše televize a internet než

---

⁵¹ IDNES.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://zlin.idnes.cz/ridic-bmw-havaroval-v-roznove-pod-radhostem-a-zabil-divku-pza-/zlin-zpravy.aspx?c=A140312_110238_zlin-zpravy_ras

⁵² Blesk.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/239176/mladik-v-luxusnim-bmw-zabil-na-chodniku-13letou-divku.html>

⁵³ Novinky.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/330093-ridic-bmw-zlikvidoval-stromy-betonovy-slop-a-nakonec-smetl-skolacku.html>

⁵⁴ Novinky.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/332084-auto-po-nehode-v-centru-prahy-o-kousek-minulo-zenu-na-prechodu.html>

⁵⁵ TN.cz. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/tv-archiv/televizni-noviny/televizni-noviny-br-tn-7-4-2.html> (na této adrese již není k dispozici)

noviny nebo rozhlas. Média mají přirozeně ráda šokující záběry (viz výše) a tato videonahrávka může tak působit. K dispozici ho média měla již u prvního článku o této události, několik dní po samotném incidentu. Je podle mého názoru hodně závislé na interpretaci, co vlastně z nahrávky vyčíst. Otázkou je, jak se nahrávka tohoto typu dostala na veřejnost. Nemám zcela pevný názor na to, zda by bylo lepší tyto nahrávky pro příště nepublikovat nebo zda je jejich publikace ve veřejném zájmu. Pozitiva a negativa vidím na obou stranách.

5.3. Vliv medializace na soudní rozhodování

Klíčovou otázkou této části je, zda je soudce jako profesionál schopen odolávat případnému tlaku veřejnosti, který medializace vytváří. Vliv médií na soudní líčení totiž zřejmě není přímý, kdy by novináři tlačili na soudce, nebo je přímo vyzívali k určitému rozhodování (to je velmi nepravděpodobné a zřejmě by to bylo motivováno spíše individuálními zájmy novináře, než jeho obecnému zájmu na potrestání pachatele), ale potenciálně může být nepřímý. V § 31 odst. 2) zákona 6/2002Sb. o soudech a soudcích se uvádí, že pokud rozhodují Krajské soudy jako první instance ve věcech trestních, je senát soudu složen z předsedy senátu a dvou přísedících. To byl i případ Luboše Laciny a je to také případ celé řady medializovaných kauz nesouvisejících s automobilovou dopravou, protože i ty jsou většinou potenciálně spíše vyšší společenské nebezpečnosti. Podle §17 zákona 141/1961Sb. trestní řád, Krajský soud rozhoduje v první instanci v trestním řízení, pokud dolní hranice trestného činu, ze kterého je obviněný podezřelý, převyšuje (nebo je) pět let nebo lze uložit výjimečný trest. Dále je to u několika vybraných trestných činů bez ohledu na sazbu trestu odnětí svobody (zabití, vražda novorozeného dítěte matkou a další). V těchto případech laický prvek v soudnictví svou rozhodovací silou převyšuje prvek profesionální. U přísedících přitom není vyžadováno zvláštní vzdělání a postačuje abstraktní konstatování, že *„jeho zkušenosti a morální vlastnosti dávají záruku, že bude svou funkci řádně zastávat“* (§60 odst. 1 zákona o soudcích). U profesionálního soudce lze očekávat, že, vzhledem k jeho vzdělání a přípravě na výkon této

významné funkce, bude jeho přístup profesionálnější, než v případě „osoby z lidu“. Je otázka, do jaké míry může vůbec mít řadový přísedící zkušenosti v dané věci – zřejmě jen v případě, že už jím nějakou dobu byl. Lze tedy podle mého názoru považovat za minimálně pravděpodobné, že bude tlakem médií a atmosférou ve společnosti s větší pravděpodobností a případně intenzivněji ovlivněn přísedící, než samotný soudce. Jak je však uvedeno výše, ti mohou profesionálního soudce přehlasovat. Není to sice tématem této práce, ale považuji v této oblasti laický prvek v soudnictví za poněkud nebezpečný.

Otázkou, kolem které je postavena celá tato práce, tedy je, zda je možné, že média svou činností vytváří obrázek událostí mnohdy natolik jednostranný, že může soud, ať už jednohlasně nebo za přehlasování, rozhodnout v rozporu se zásadou nestrannosti soudního rozhodování. V úvahu z logiky věci přichází ve věci ovlivnění soudu následující scénáře.

V tom prvním je soud natolik přesvědčen o pravdivosti zjištění médií (která navíc mnohdy přichází dříve, než zjištění vyšetřovatelů a soudních znalců), že hledí na obviněného/obžalovaného již optikou těchto zjištění a není schopen se od atmosféry v médiích a ve společnosti zcela oprostit. Právě zde bych viděl hlavní riziko laického prvku v rozhodování soudů, zvláště pak vzhledem k tomu, že se účastní soudního rozhodování u závažnějších forem kriminality.

Druhý scénář počítá se spíše podprahovým ovlivněním, kdy si je soudce vědom určité atmosféry ve společnosti, vytvořené převážně právě médii, ale zároveň si nepřipouští, že by to mohlo mít vliv na jeho rozhodování. Na obžalovaného pak hledí ovlivněn atmosférou ve společnosti – ne však vědomě, ale podvědomě.

Teoreticky se nabízí i scénář třetí, kdy soud naopak ve snaze dokázat, že ovlivněn není, rozhodne opačně (nebo významně odlišně), než by bylo společností očekáváno a požadováno. I zde se nejedná o nestranné a spravedlivé rozhodnutí, ale soud rozhoduje úmyslně v rozporu s požadavkem společnosti a to ve snaze demonstrovat svou nestrannost. Případ, kde by se zdálo být možným

nebo pravděpodobným, že došlo k tomuto scénáři, jsem zatím v oblasti dopravní kriminality nenašel.

Problematiku vlivu médií na společnost a následného vlivu společnosti na soud (tedy nepřímého ovlivňování) se věnovalo hned několik rozhodnutí z oblasti mezinárodního práva. Zmínil bych zde rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Tím asi nejvýznamnějším je rozhodnutí ve věci Campos Daâmaso proti Portugalsku ze dne 24. 4. 2008. Samotný případ je relevantní jen do jisté míry, ale opravdu významné je konstatování soudu z odůvodnění, které se v mnoha ohledech zabývá stejnými otázkami, jako tato práce. Soud uvedl, že *„novináři, kteří píšou články o probíhajících trestních řízeních, by na to měli pamatovat, protože meze přípustného komentování probíhajícího trestního řízení nemohou zahrnovat výroky, které mohou poškodit, ať už úmyslně či neúmyslně, šance dotčené osoby na spravedlivý proces nebo podkopat důvěru veřejnosti v úlohu soudů při výkonu trestního soudnictví.“*⁵⁶ Evropský soud pro lidská práva zde vlastně uznal, že je zde možnost ze strany médií ovlivňovat soudní proces pouhým komentováním (minori ad maius tedy i rozsáhlými články a informováním) a jak vědomě, tak nevědomě. Tím vlastně připustil, že je možné ohrozit aplikaci zásady presumpce nevinny, pokud je obžalovaný určitým způsobem mediálně prezentován. Ve výše uvedeném případě se jednalo o střet práva na svobodu přístupu k informacím a práva na nestrannost soudního rozhodování – tak jako je rozebíráno v této práci. Rozdíl je jen v jednání médií, která zveřejnila část spisu neskončené trestní kauzy (příběh proběhl v Portugalsku, ale podle §65 zákona 141/1961Sb., o trestním řízení soudním, by byl relevantní i u nás). Je tedy pravda, že jednání média bylo v tomto případě objektivně závažnější, než případné jednání médií v kauzách dopravní kriminality, kde v nejhrošším případě jen dezinformují a uvádějí informace některých účastníků za obecné závěry. I tak je však třeba vidět, že zde soudy s možností značného vlivu médií počítají a začínají se jím zabývat.

V otázce samotné nestrannosti soudu pak Evropský soud pro lidská práva v rozsudku ze dne 9. 2. 2012 ve věci Kinský proti České republice konstatoval,

---

⁵⁶ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*. Linde, 2013, str. 157

že „článek 6 Úmluvy požaduje, aby soudy byly (...) nestranné. Existence nestrannosti musí být pro účely článku 6 odst. 1 Úmluvy určena na základě subjektivního testu, to jest na základě osobního přesvědčení konkrétního soudce v dané věci, a také na základě objektivního testu, spočívajícího ve zjištění, zda soud poskytl záruky dostatečné pro vyloučení jakékoli důvodné pochybnosti v tomto ohledu.“⁵⁷ Subjektivní hledisko je hledisko podjatosti. Nejsou přitom žádné indikace, že by soudce v kauze incidentu na D1 z roku 2010 byl podjatý. Zajímavější je však objektivní hledisko, tedy otázka, zda nebyly veřejnosti dány důvody k pochybnostem. Je totiž otázka, tímto judikátem pouze okrajově dotčená, zda právě přehnaná mediální pozornost směrem k určité kauze není něčím, co, by oprávněnou nejistotu u veřejnosti vyvolávalo.

5.4. Rozhovor se soudcem

Za účelem zjištění více informací o tom, jak soudci postupují v medializovaných případech a zda vnímají mediální dění, jsem se spojil se soudcem JUDr. Ivo Zelinkou, který rozhodoval v případě vedeném pod spisovou značkou 4 T 51/2010 před Krajským soudem v Praze ve věci incidentu na D1, tedy v „kauze Lacina“. Přes email mi obratem velmi seriózně a věcně odpověděl. Vzhledem k tomu, že jsem v úvodním emailu přislíbil, že rozhovor uvedu v plném znění a bez úprav, aby nebyly jednotlivé výroky soudce nijak vytrženy z kontextu, zde tak činím.

1) Četl jste články/sledoval televizní reportáže, které informovaly o událostech na D1 z března 2010 (případ Lacina)?

IZ: *V době projednávání výše uvedené trestní věci, jsem svůj způsob života nijak neměnil, sledoval jsem pravidelně televizní reportáže, četl jsem předplacený*

---

⁵⁷ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*. Linde, 2013, str. 164

celostátní deník a četl jsem zprávy na internetu. Nijak cíleně jsem však reportáže či články k této trestní věci nevyhledával, ale ani jsem se jim nevyhýbal.

2) Je případně zažitá určitá soudní praxe, s jakou soudci k médiím přistupují (tedy zda sledují mediální reakci na tyto události, nebo se spíše snaží se mediálnímu informování o těchto událostech vyhnout)?

***IZ:** Nevím o žádné zavedené soudní praxi, s jakou soudci k médiím přistupují. Domnívám se, že se jedná o čistě osobní přístup každého soudce. Osobně se domnívám (jakožto konzervativní starší soudce), že není vhodné, aby soudce v médiích komentoval projednávané trestní věci. Veškeré informace o termínech hlavního líčení apod. může poskytnout tiskový mluvčí příslušného soudu. Pokud soudce i přesto informace podává, tak by se měl omezit na informaci o termínech hlavního líčení, důvodech odročení, atd. V žádném případě však nesmí hodnotit probíhající řízení. Toto může a musí učinit soudce pouze v odůvodnění vyhlášeného rozsudku, kdy je vázán ustanovením § 125 odst. 1 tr. řádu. Osobně se domnívám, že ani po právní moci rozsudku by se soudce nad rámec ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu v médiích vyjadřovat neměl, neboť v úvahu ještě přicházejí mimořádné opravné prostředky (dovolání, stížnost pro porušení zákona, obnova řízení), a v případě nevhodného komentáře ze strany soudce v médiích by právem obžalovaný mohl namítat v těchto řízeních podjatost soudce.*

Pouze pro doplnění si dovoluji odcitovat část odůvodnění usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7To 37/2011, ve kterém je reagováno právě na námítky obhajoby uplatněné v odvolání ohledně mediálního zájmu:

„Na argumenty stran účasti sdělovacích prostředků může vrchní soud reagovat pouze tak, že ani on, ani soud I. stupně zájem sdělovacích prostředků, a tím pádem veřejnosti, nevyvolal a sdělovací prostředky ohledně případu obžalovaného nekontaktoval. To, že jde o věc sdělovacími prostředky mimořádně sledovanou je dáno samotným charakterem trestné činnosti, skutečností, že problematika bezohledných řidičů je v ČR velmi aktuální. Na soudních rozhodnutích se zájem sdělovacích prostředků, a tím pádem veřejnosti, nikterak

nepodílel, jak bude ještě odůvodněno ohledně výroku o trestu. Pokud jde o označení obžalovaného jako „piráta z DI“, pak jde opět výlučně o termín používaný sdělovacími prostředky, nikoli soudy, ani žádnými dalšími orgány činnými v trestním řízení. Obhajoba by si měla uvědomit, že to byl koneckonců obžalovaný, který svým jednáním připomínajícím skutečně spíše akční filmy, vyvolal zájem veřejnosti, a označení „pirát silnic“ je v ČR zcela notorickým označením mimořádně bezohledných řidičů. Soudy nemohou a v zásadě ani nesmějí ovlivnit to, jakým způsobem sdělovací prostředky o různých kauzách informují.“

3) Je patrný rozdíl v přístupu k médiím mezi soudci profesionály a přísedícími?

IZ: *K dotazu č. 3 nejsem schopen se kvalifikovaně se vyjádřit, neboť na toto téma jsem s přísedícími nějak zvlášť nehovořil. Pouze obecně lze konstatovat, že pochopitelně větší tlak ze strany médií cítí předseda senátu (profesionál), který celé řízení vede, a na kterého se případně média obracejí s různými žádostmi o vyjádření. Přísedící ve svém senátě nabádám ke zdrženlivosti ve vztahu k médiím a důrazně připomínám zásadu presumpce nevinny.*

5.5. Analýza odpovědi soudce

Odpověď soudce Zelinky, kterou jsem přes email získal, je v mnoha ohledech zajímavá. K odpovědi na první otázku je asi třeba říci, že nelze nic jiného očekávat. Je těžké se médiím vyhnout, ale i osoby, které by třeba nerady určité mediální kauzy sledovaly, jsou k tomu povinny. Na jednu stranu sice asi není dobré, když soudce věnuje médiím příliš velkou pozornost, ale na druhou stranu si musí udržovat určitý přehled o událostech ve světě, byť se třeba netýkají případů, o kterých rozhoduje. Dále je třeba dodat, že samozřejmě nikdo v době představení kauzy veřejnosti prostřednictvím médií zpravidla neví, že daný případ bude z pozice soudce rozhodovat. Tady bych tedy žádný problém

neviděl, ale poukázal bych na skutečnost, že soudci stejně jako ostatní lidé zprávám médií neuniknou a přijímají tedy stejné informace, jako obecná veřejnost. To je nutné mít na paměti, aby soudci nebyli prezentováni jako osoby zcela odtržené od reality a určitým způsobem „nad věcí“.

Odpověď na otázku 2. Je trochu odlišná od toho, na co jsem se ptal, ale přesto relevantní. Zajímavá je zejména citace z rozhodnutí Vrchního soudu ve věci incidentu na D1 (odvolací řízení). Soud zde potvrzuje moje tvrzení z úvodu práce, že je problematika agresivních řidičů v ČR relevantní a tím pádem se těší velké mediální pozornosti. Nemohu však úplně souhlasit s kategorickým odmítnutím vlivu médií na soudní rozhodování, byť chápu, proč soud něco takového musí vždy kategoricky odmítnout v zájmu zachování soudní důstojnosti a autority. Kategorické odpovědi v tomto ohledu (viz závěr této práce) nemohou být zcela přesné už jen z toho důvodu, že nelze dospět k vědecky podloženému závěru, zda zde vliv stoprocentně byl nebo stoprocentně nebyl. V tomto ohledu je vždy třeba se pohybovat jen v mantinelech potenciálního vlivu nebo potenciální nestrannosti. Navíc si nemyslím, že by někdo předpokládal (a že obhajoba namítala), že by byl soudce ovlivněn zcela a rozhodoval „na objednávku médií“. To jistě ne. Jak uvádím výše, pokud by zde vliv byl, byl by daleko pravděpodobněji podvědomý a možná ani soudcem nezaregistrovaný. Toto však rozebírám až v závěru práce. Souhlasím s tím, že soudy nemohou a nesmějí ovlivnit referování médií. Tady se opět vracím k tomu, že je obsah médií odpovědností médií samotných a jejich přispívatelů.

Otázku 3 pak soudce Zelinka zodpověděl z trochu jiného a pro mne osobně zajímavého úhlu. Zatím jsem totiž v práci neuvedl tlak explicitní, tedy takový, kdy třeba i otázky novinářů soudcům nebo tiskovým mluvčím soudů určitým způsobem počítají s vinou obžalovaného (sugestivní otázky). V takovém případě může určitý tlak na soudce vyvinout i jedno interview. Jak však zde soudce uvádí, sám komentování kauz soudci (a tedy usuzuji, že i jakoukoliv jinou komunikaci mezi soudci a žurnalisty za účelem sdílení informací) považuje za nevhodnou. S tímto názorem souhlasím.

Celkově považuji odpověď soudce za velmi seriózní a profesionální. Jeho názory nijak nevybočují. Soudce na druhou stranu přiznává, že je také „spotřebitelem“ informací připravených médii. To není v principu špatně (tím je třeba i autor této práce a i kdyby být nechtěl, tak se dnes médiím skoro nelze vyhnout), ale dokazuje to, že zde potenciál pro ovlivnění je. Kategorické „ne“ by u této otázky tento potenciál v podstatě vylučovalo. Na druhou stranu je otázka, zda by bylo takové „ne“ v dnešní době důvěryhodné a vůbec možné.

6. Závěr

Uzavřít tuto práci není jednoduché. V první řadě je třeba se vypořádat s hlavním problémem tohoto tématu, a to sice se skutečností, zda je vůbec možné na otázku, zda vliv médií na soudní rozhodování existuje nebo ne, odpovědět s jistotou. Domnívám se, že nikoliv. I za přítomnosti přesvědčivějších důkazů, než jsou v této práci, by totiž stále nebylo možné vyloučit, že jsou rozdíly v rozhodování v medializovaných a nemedializovaných kauzách dány zkrátka jen náhodou. Zároveň je naprosto nemožné se soudci podívat do hlavy a s jistotou konstatovat, že byl vědomě nebo podvědomě ovlivněn tím, jak média o věci informovala veřejnost. To souvisí s problematikou lidského vědomí, svobody vůle a dalších teoretických otázek, na které momentálně není snadné nalézt odpovědi (a zřejmě to tak i dlouho bude). Je naprosto možné, že se jedná ve v této práci prezentovaných případech o naprosto nezávislé soudní rozhodování, které se trochu zvláštním jen jeví. Pro tuto práci jsem si tedy musel stanovit jiný cíl – zjistit, zda je toto ovlivnění možné alespoň teoreticky a případně zda existují důkazy, které by tuto teorii potvrdily. Věděl jsem však již od počátku psaní této práce, že ať naleznu jakkoliv kvalitní důkazy určitého vlivu médií na soudní rozhodování, nebudou nikdy takového rázu, že by tento vliv naprosto stoprocentně a bez jakýchkoliv pochybností potvrdily. Jako závěr to možná působí poněkud nedostatečně, ale konstatování, že zde vliv zcela jistě byl nebo nebyl, by podle mého názoru bylo v této fázi nevědecké.

Lze však s jistotou odpovědět na jiné otázky. Média o událostech tohoto druhu neinformují příliš kvalitně. Z části je to dáno pochopitelnými faktory (nedostatek informací, neznalost právních pojmů nebo jiných odborných pojmů), ale z části je to také dáno faktory autorskými. Média dnes prezentují informace jako produkty, které lidé poptávají. Méně se to projevuje u médií seriózních a znatelně více u médií bulvárních. Tím pádem jsou mnohdy informace o událostech zkreslené. K tomu se vyjadřuje ve svém příspěvku v Právních rozhledech Michal Bartoň, když se zabývá odpovědností vydavatelů a novinářů za obsah tisku v ČR: „[objevují se] případy, kdy novináři zanedbají jakékoli ověřování informací či snahu o zjištění skutečného stavu věci a zveřejňují informace nepravdivé, které mohou jiné osoby značně poškodit.“⁵⁸ Když jsem rozebíral mediální reakci na „kauzu Lacina“ a porovnával jsem tyto informace s odůvodněním rozsudku ve věci, bylo vždy patrné, podle jaké výpovědi byl článek (nebo jeho jednotlivé výroky) napsány. Media zjevně neměla zájem na tom, nechávat si zadní vrátka pro jiné vysvětlení daných událostí a případné mezery v informacích si doplňovala „ze svého“ nebo z výpovědi jen jedné strany. Osobně bych viděl důvod v tom, že novináři věděli, že zájem o danou událost zase rychle opadne. Proto se snažili v lidech vyvolat co nejvíce emocí, aby vlnu zájmu o událost (a tím pádem i vlnu přístupů na své internetové servery, vlnu sledovanosti TV a vlnu prodejů novin) udrželi co nejdéle. Této verzi by odpovídala i údajná (byť oficiálně nepotvrzená) teorie o úpravě záběrů celého incidentu, aby se jim přidalo na intenzitě. Bylo by zajímavé někdy zjistit, kolik z autorů z té doby by za kvalitu informací ve svých článcích dalo ruku do ohně. V jejich činnosti jim navíc pomáhá ochrana svobody médií v demokratické společnosti a zemi. Jak uvádí Eliška Wagnerová v komentáři k Listině, je v této věci zajímavý zejména nálezný ÚS I. ÚS 367/03, ve kterém Ústavní soud označil, výroky, které spojovaly jednu českou zpěvačku s českým podsvětím, nikoliv jako tvrzení faktů, nýbrž jako expresivně vyjádřený názor⁵⁹. Došlo zde také ke konstatování, že veřejnými věcmi nejsou jen politické otázky, nýbrž i otázky,

---

⁵⁸ *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C. H. Beck, roč. 2003, č. 12. ISSN 1210-6410. str. 618

⁵⁹ více v I. ÚS 367/03 a v *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3577-506.

kteře souvisí s některými celospolečenskými tématy. O těchto tématech (byť mezi nimi explicitně není zmíněno trestněprávní řízení) lze tedy uvádět v médiích svůj názor bez jakéhokoliv explicitního označení, že se o můj názor jedná.

Otázka medializace případu je otázkou teoretickou a proto se na ni spíše zamýšlím, než že bych věděl s jistotou. Osobně vidím jednoznačně aspekty sociální (majitel silnějšího a lepšího vozu se chová agresivně vůči majiteli slabšího a horšího vozu) a aspekty emocionální. Sociální aspekt bude zřejmě silnější v postkomunistických zemích a jiných státech s většími ekonomickými rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva. Jako určitou zajímavou teorii si však také odnáším z diplomového semináře diskuzi na téma určité formy katarze. Ta má nastat u hůře sociálně situovaných občanů, pokud jsou jim vykládány události tím způsobem, na který jsou zvyklí a který odpovídá jejich přehledu a znalostem. Co se týče emocí, tak záběry nebo jiná forma důkazního materiálu (třeba telefonát poškozených na tísňovou linku apod.) jsou způsobilé v lidech vyvolat emoce a proto jsou případy, které tento důkazní materiál mají, daleko lépe a hlavně snadněji mediálně sdělitelné.

Je také zcela zjevné, že fakt, že je určitý případ medializován, má vliv na osobu obviněného/obžalovaného. Mediální masáž a neustálá snaha novinářů se s touto osobou spojit, totiž jednak má určitě psychologický efekt na obžalovaného (který je však na posouzení psychology), ale zároveň také ovlivňuje přípravu obhajoby. Nabízí se, jak ocitoval výše soudce Zelinka, argumentace obhajoby v tom smyslu, že média řízení ovlivnila. Soud bude muset z podstaty věci, aby nezavdal pochybnostem o jeho nestrannosti, samozřejmě takovou argumentaci kategoricky odmítnout (i její pouhé připuštění by mělo dalekosáhlé následky pro celé soudnictví v ČR), nicméně se tím toto téma otevírá a nabízí se veřejnosti k zamyšlení. Zároveň se také vytváří ve společnosti pro osobu ještě neodsouzeného domnělého pachatele velmi nepřátelská atmosféra, která vede často k tomu, že společnost osobu „odsoudí“ i v případě, kdy tak neučiní soud. Jisté aspekty odsuzujícího rozsudku se tedy stávají praxí právě i v případě osvobození obžalovaného, což sice asi nelze

považovat za selhání práva a spravedlnosti, které bylo učiněno zadost zprošťujícím rozsudkem, ale lze to jistě považovat za selhání naší společnosti.

Tedy je tedy otázkou, zda je možné v tomto komplikovaném a názory překypujícím prostředí zastávat absolutní nestrannost. Pokud bychom připustili existenci tohoto konceptu, tak bychom asi dospěli k závěru, že ne. Limitem jsou již výše uvedené nejasnosti ohledně svobody lidské vůle a fungování lidského vědomí. To však také neznamená, že by soudce byl přímo ovlivněn. Pravda je podle mého názoru někde uprostřed. Z toho, jak soud rozhodl ve výše uvedených případech, myslím vyplývá, že zde je potenciál pro ovlivnění ze strany médií a na základě vytvořeného veřejného mínění také ze strany veřejnosti. Tento vliv však není přímý, jako když někomu poskytnu úplatek nebo když se někdo naprosto vědomě rozhodne podle informací z médií, ale nepřímý, nezaregistrovatelný. Nemusí o něm vědět ani ovlivněná osoba. Není kvantifikovatelný ani popsateľný. Minimálně je však myslím pravděpodobné, že i méně právně kvalifikovaný čtenář cítí z výše uvedených případů jistou nespravedlnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že toto zjištění může mít jen akademický a nikoliv praktický význam. Není nijak možné vliv médií absolutně vyloučit (mimo zcela neústavních a nedemokratických zásahů). Z toho podle mého názoru vyplývá, že je v rukou médií a především redaktorů a šéfredaktorů větší moc, než se může na první pohled zdát. Vzhledem k totalitní minulosti naší země je však pravděpodobné, že autoři ke svým článkům přistupují o něco laxněji, protože užívají nabyté svobody a případnou kritiku svého vyjadřování v těchto případech neberou moc vážně. Samozřejmě je v demokratickém právním státě neakceptovatelné, aby zákony zasahovaly do svobody projevu více, než je nezbytně nutné. Je tedy nutné apelovat na novináře, aby své články psali více vybalancované a bez spekulací z vlastní motivace. Hlavně je však samozřejmě nutné, aby v článcích o trestních stíháních (ale vlastně i soukromoprávních sporech) nebyla tvrzení jedné ze stran uváděna jako popis reality. Tady však dochází ke střetu ekonomické a morálně etické stránky věci. Lidé podle mého názoru rádi čtou jednoduché a již zpracované informace.

Jednoduchá hesla na obálkách novin nebo v nadpisech internetových článků přitahují pozornost. Věty typu „podle tvrzení jedné ze stran“ nebo „s tím však druhá strana nesouhlasí“ a jim podobné, totiž článek ředí a zbytečně komplikují. Lidé vlastně chtějí vědět, kdo je pachatel, již v momentě, kdy se o činu píše. Co pak řekne soud je mnohdy ani nezajímá a ti, které to zajímá, dokonce často zaujímají tu pozici, že soud rozhodl příliš mírně, protože z médií vyplývalo daleko drsnější a společensky vážnější vyznění spáchaného činu, než byla realita.

Osobně tedy vidím hlavní problém především ve formě, jakou média o těchto událostech referují. Pokud by zde tedy vliv médií skutečně prokazatelně byl, kladl bych vinu za takovou realitu na média a jejich zodpovědné osoby, nikoliv soudy a soudce. Svoboda slova nemůže být přece omezena jen na zákonné úrovni. I sám autor si musí uvědomit, byť to už je samozřejmě nevyhnutelné, že jeho články mají velkou váhu a čím jednodušší a více křiklavé jsou, tím více mohou působit na společnost, ve které žijeme. Vydávání článků čistě za účelem získání více pozornosti veřejnosti a bouření emocí je krajně nezodpovědné a nebezpečné i bez ohledu na to, zda se nakonec tento vliv dostane až do soudní síně, nebo ne. Vlastně je tedy do jisté míry problematika ovlivnění soudů médii jen částí celospolečenského problému. Bohužel však jistě částí kritickou. S tím souvisí i minulé návrhy na úpravu tzv. „tiskové nedbalosti“. O té mluvil ve svém komentáři vládního návrhu tiskového zákona Jiří Boguszak, když řekl, že: *„jako standardní řešení se nabízí uzákonit skutkovou podstatu trestného činu nazývaného tisková nedbalost“*⁶⁰. Ta by podle Boguszaka nezahrnovala nevědomou nedbalost, takže by odpadl argument s nevědomostí redaktora o nepravdivosti informace. Jakkoliv tomuto volání rozumím, tak si stále nejsem jistý, že by mělo být zákonné. Média jsou citlivou oblastí a hrozila by možnost, že by se právní úprava přehnal a vedla k faktickému omezení médií v plnění jejich informační činnosti. Větší kritičnost k práci novinářů a menší důvěřivost veřejnosti by byly lepšími řešeními. Pravdou ale je, že jsou to obtížně dosažitelné cíle na rozdíl od přímé úpravy, která by situaci pro většinu případů řešila direktně. Na druhou stranu by se jistě setkala s vlnou kritiky

---

⁶⁰ *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C. H. Beck, roč. 2003, č. 12. ISSN 1210-6410. str. 620

zejména investigativních novinářů, kteří občas z principu musejí uvádět informace ne zcela ověřené nebo čistě spekulativní. Úprava by ale asi počítala s tím, že pokud jsou informace za takové označené, tak je jejich uvádění zcela v pořádku.

Při porovnávání případů pro tuto práci jsem si uvědomil, že je velmi snadné jednu událost popsat vícero dost rozdílnými způsoby. Není vyloučené, ba je asi pravděpodobné, že Luboš Lacina vůz Mazda na dálnici D1 onoho dne skutečně vytlačil nebo donutil těleso dálnice opustit, ale to mu ještě nebralo právo na spravedlivý a nestranný proces. Je sice pravda, že čistě zákonná rovina tohoto institutu nepočítá s jinými aktéry než orgány činnými v trestním řízení a osobě, proti které se řízení vede (byly zde však i některé minimálně diskutabilní výroky osob blízkých orgánům činným v trestním řízení, jak uvádím výše), ale minimálně pro jistotu, že bude případný vliv minimalizován, bych rád alespoň morálně (nikoliv zákonnou formou) tuto zásadu rozšířil i na celospolečenskou diskuzi, jejíž součástí jsou i média. Viníkem nehody by měla být až osoba pravomocně odsouzená, ne osoba, o které se píše den po nehodě.

I přes nemožnost vliv stoprocentně dokázat a tedy jisté ambivalentní vyznění této práce, však mám jeden důležitý závěr. S rozšiřováním sociálních sítí a jiných mezinárodních masových informačních kanálů totiž bude síla médií stoupat a riziko případného nepřímého ovlivnění soudní moci médii bude stále větší. Je proto tuto práci třeba brát spíše jako výstražný zdvižený prst, který má varovat před potenciálem ovlivnění nestrannosti soudního rozhodování v budoucnu, a to tlakem veřejnosti, budovaným rychle zpracovanými a distribuovanými „informacemi“. V moderní informační společnosti by totiž mohly mít takové informace značně nebezpečné následky a mohlo by být skutečně obtížné si udržet profesní distanc a chladnou hlavu na nestranné rozhodování. Takovou budoucnost bychom jistě nechtěli.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie, komentáře, učebnice:

HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*. Linde, 2013. 288 s. ISBN 978-80-87576-50-2

MCQUAIL, Denis. *Úvod to teorie masové komunikace: s Českou předmluvou Jana Jiráka*. Přeložili Jan Jirák a Marcel Kabát. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-714-0

MUCHA, Ivan. *Sociologie – základní texty*. 3. upravené vydání. Tiskárna a vydavatelství 999, 302 s. ISBN 978-80-86391-26-7

PAVLÍČEK, Václav et al. *Ústava a ústavní řád České republiky, Komentář: 2. Díl – Práva a svobody, Druhé a podstatně rozšířené vydání*. Praha: Linde, 2003. 1164 s. ISBN 80-7201-391-2

PAVLÍČEK, Václav et al. *Ústavní právo a Státověda: II. díl: Ústavní právo České republiky, Část I., Druhé a podstatně doplněné vydání*. Praha: Linde, 2008, 797 s. ISBN 978-80-7201-694-5

ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN 978-80-7380-382-7

POSPÍŠIL, Ivo. LANGÁŠEK, Tomáš. ŠIMÍČEK, Vojtěch. WÁGNEROVÁ, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3577-506

Periodika:

Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora v Praze, roč. 1996, č. 5. ISSN 1210-6348.

Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C. H. Beck, roč. 2003, č. 12. ISSN 1210-6410.

(dále články z periodik agregované v systému Newton Media, viz výše; přístup dne 12. 5. 2014 v 13:03)

Soudní rozhodnutí:

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, spis. zn.: 4 T 51/2010

Rozsudek Okresního soudu Praha – Východ ze dne 29.9 2010, spis. zn.: 2 T 371/2009-443

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 1. 2011, spis. zn.: 3 T 129/2010-171

Rozsudek Okresního soudu Praha - Východ ze dne 14. 10. 2011 , spis. zn.: 32 T 167/2011

Nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2005, spis. zn.: ÚS I. ÚS 367/03

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.10 2011, spis. zn.:6 Tdo 1203/2011 – 24

Rozsudek Zemského soudu v Karlsruhe ze dne 29. 7. 2004 spis. zn.: 11 Ns 40 Js 26274/03

Internetové zdroje:

Video incidentu:

Youtube.com. [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné

z: http://www.youtube.com/watch?v=IR31T7Ia_tg

Internetové zpravodajství:

Mladík v luxusním BMW zabil na chodníku 13letou dívku!. In: *Blesk.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/239176/mladik-v-luxusnim-bmw-zabil-na-chodniku-13letou-divku.html>

Trest pro Lacinu může varovat další piráty, shodují se experti. In: *Český rozhlas* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/813956

Čechy nejvíce zajímá bulvár. Nejčtenější v zemi je deník Blesk. In: *Eurozprávy* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/93351-cechy-nejvice-zajima-bulvar-nejctenejsi-v-zemi-je-denik-blesk/>

Gutachten stützt Verdacht gegen Autobahnraser von Karlsruhe. In: *Frankfurter Allgemeine Zeitung für Deutschland* [online]. 2003 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.faz.net/aktuell/gesellschaft/unfaelle-gutachten-stuetzt-verdacht-gegen-autobahnraser-von-karlsruhe-1114416.html>

VIDEO: Řidič vytlačil ženu v autě z D1. Zdržovala ho. In: *IDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/video-ridic-vytlacil-zenu-v-aute-z-d1-zdrzovala-ho-fbw-/krimi.aspx?c=A100401_192543_krimi_js

Vytlačil jiné auto z D1, teď se hájí. Důkazy pro jeho tvrzení chybějí.

In: *IDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vytlacil-jine-auto-z-d1-ted-se-haji-dukazy-pro-jeho-tvrzeni-chybeji-p99-/krimi.aspx?c=A100416_155621_krimi_hv

Auto se dvěma lidmi vytlačil z dálnice manažer Prazdroje. In: *IDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/auto-se-dvema-lidmi-vytlacil-z-dalnice-manazer-prazdroje-pke-/krimi.aspx?c=A100408_145803_krimi_cen

Náraz nemusel vůbec cítit, hájí piráta z D1 soudní znalec. In: *IDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/naraz-nemusel-vubec-citit-haji-pirata-z-d1-soudni-znalec-pij-/krimi.aspx?c=A101118_141629_krimi_zep

Mladý řidič v Rožnově neukočiroval své BMW, na chodníku usmrtil dívku.

In: *IDNES.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: http://zlin.idnes.cz/ridic-bmw-havaroval-v-roznove-pod-radhostem-a-zabil-divku-pza-/zlin-zpravy.aspx?c=A140312_110238_zlin-zpravy_ras

Řidič se pomstil ženě za zpomalení na D1, hrozí mu 12 let. In: *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/196541-ridic-se-pomstil-zene-za-zpomaleni-na-d1-hrozi-mu-12-let.html>

Dálniční pirát Lacina je na svobodě. In: *Novinky.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/339850-dalnicni-pirat-lacina-je-na-svobode.html>

Řidič BMW zlikvidoval stromy, betonový sloup a nakonec smetl školačku.

In: *Novinky.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné

z: <http://www.novinky.cz/krimi/330093-ridic-bmw-zlikvidoval-stromy-betonovy-sloup-a-nakonec-smetl-skolacku.html>

Auto po nehodě v centru Prahy o kousek minulo ženu na přechodu.

In: *Novinky.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-07-13]. Dostupné

z: <http://www.novinky.cz/krimi/332084-auto-po-nehode-v-centru-prahy-o-kousek-minulo-zenu-na-prechodu.html>

Polizei ist dem Drängler von der A5 auf der Spur. In: *Stern.de* [online]. 2003 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.stern.de/auto/unfall-polizei-ist-dem-draengler-von-der-a5-auf-der-spur-510818.html>

Jela pomalu po D1, tak ji vytlačil z vozovky. Teď stojí před soudem. In: *TN.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/cernakronika/zacal-soud-s-muzem-ktery-vytlacil-auto-z-dalnice-d1.html>

Názory:

Vrtěti Lacinou. In: *Dfens-cz.com* [online]. 2011 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2011012306>

Lacina Time Warp. In: *Dfens-cz.com* [online]. 2010 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2010112401>

Vrtěti Lacinou 3: Fotografie auta. In: *Dfens-cz.com* [online]. 2011 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.dfens-cz.com/view.php?cisloclanku=2011050801>

Vysvědčení - Mediální rady. In: *Inventurademokracie.cz* [online]. 31. 8. 2011. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.inventurademokracie.cz/2011/08/vysvedceni-%E2%80%93medialni-rady/>

Statistika a průzkumy:

Celková délka dálnic. In: *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00002>

Mediální rady jsou politicky ovlivnitelné, myslí si většina Čechů. In: *Prvnízpravy.cz* [online]. 18.3.2014. [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/zpravy/medialni-rady-jsou-politicky-ovlivnitelne-mysli-si-vetsina-cechu/>

Media influence over court rulings in traffic crime cases

The aim of this thesis is to analyze the way media report about traffic crimes and provide a comparison between cases that attracted media attention and cases that didn't. The author investigates the possibility that courts are influenced in their decision making by the general public, the opinion of which is shaped mostly by mass media outlets which unfortunately often release speculations as proven facts. To demonstrate the possibility of media influence to the reader, the author compares similar cases and shows how different the court ruling was when the case wasn't a subject of attention of mass media. Part of this analysis consists of a letter to the judge who presided over one of such cases, the infamous incident on D1 motorway in 2010, referred to here as "Case Lacina" – named after the driver who pushed another vehicle out of the motorway at high speed. The conclusion is that there's potential for such influence, but it's impossible to be absolutely certain that it already exists. The threat of such influence will, however, grow over time as new technologies are introduced, that make it very easy to spread information and consume it. In a newly forming information society, the ability to influence anything ranging from minor court battles to elections is considerably increased and poses a potential threat to the impartiality of courts, which is vital to a modern democracy. However, this potential loss in impartiality would not be the judges' fault. They're members of this society and recipients of information from the media as well. It's the responsibility of every single journalist to always correctly distinguish between facts and speculations, double-check his information and make sure his or her articles don't only tell one side of the story and if so, are properly marked as such. It's important that journalists understand the power and responsibility they have in their hands and suppress their economical interests in favor of impartiality and correctness.

Keywords: Media, traffic crimes, impartiality,

Klíčová slova: Média, dopravní kriminalita, nestrannost,